

1-39 სტრ., 1

ქ. შემოკლებული ისტორია. ცხებულის. მეფის თეიმურაზისა და მისა მისისა მეფისა ირაკლი მეორისა თუ ვითარ შრომითა ღვაწლითა დამხნურითა მორბედობითა მიიღო მეფობა ქართლისათა ზაგულგვანმან ირაკლი თეიმურაზის ძემან

დაჯდა ყენად ძე შაჰ სულთან უსეინისა შაჰ თამაზ წელსა. ჩღვბ, რომელსა რიცხვთა შინა იჯდა მეფედ ქართლსა ვახ

ტანგ ძე ლეონისა ხოლო ვახეთს მეფობდა კონსტანტინე ირაკლი პირველის ძე რომელსა სახელად ეწოდა მაჰმად ყული ხან ესე ორნი მეფენი იყვნენ ფრიად მოყვარულნი. ურთი ერთისანი და მტკიცენი ერთობასა ზედა. გარნა ვინათგან კეთილისა მოძულე ბოროტი ეშმაკი მღვიძარე არს დახსნით კეთილისა ამისთვის. იხმარა ორღანოდ. შაჰ თამაზ და განაძვინა იგი ორთა მოყვარულთა მეფეთა ზედადა იზაკუარა ესრეთ რომელ დასცნეს მათ. შორის ერთობა. და შემოუგდოს შური ესე ვითარითა სახითა. შაჰ თამაზმან მოსწერა წიგნი მაჰმად ყული ხანს ვითა. ვინათგან.

ხარ მაჰმადიანი, ამისთვის სარწმუნოდ გრაცხ და ხოლო მეფესა ვახტანგს ვერღა ვენდობით, განაძე ეგე და ქართლიცა შენვე დაიჭირო, რომლისა დასამტკიცებლად მოსცა შემწედ განჯა, ყარაბაღი, და ერევანი, თუმცა მაჰმად ყული ხანს არა უნდოდა დახსნა სიყვარულისა გარნა უმეტესისა ჰნდომამან, შეიყვანა შური გულსა მისსა, შემოიკრიბა მხედრობა და მოვიდა უგრძნებულად. გარეტიფლისისასა, სეიდაბადს. ამისმან მსმენელმან მეფემან ვახტანგ მიუგზავნა დესპანი და სთხოვა სიყვარულსა ზაგულგვანმან უსმინა მაჰმად ყული ხან მაშინ მაშინ მეფემან ვახტანგ შემოუძახა სპათა თვისთა მოგება, შეება დაამარცხა და წარვიდა მეოტი მაჰმად ყული ხან, ყული ხანს

არ უნდოდა დახსნა სიყვარულისა გარნა უმეტესისა ჰნდომამან შეიყვანა შური გულსა მისსა შემოიკრიბა მხედრობა და მოვიდა უგრძნებულად გარეტიფლიზისა სეიდაბადს ამისმან მსმენელმან მეფემან ვახტანგ მიუგზავნა დესპანი და სთხოვა სიყვარულსა ზაგულგვანმან უსმინა მაჰმად ყული ხან მაშინ, მაშინ მეფემან ვახტანგ შემოუძახა სპათა თვისთა მიგება, შეება დაამარცხა და წარვიდა მეოტი მაჰმად ყული ხან. მივიდა ჭარსა და განიმრავლნა მხედრობანი კვალად წარმოვიდა და დადგა სეიდაბადსავე აქე-

თით მიეგება მეფე ვახტანგ და განაძლიერა ბრძოლა

1-32 სტრ., 2

ხოლო იხილა რა მეფემან ვახტანგ რომელ მახმადიანთაგან დაიღვრების სისხლი ქრისტეანეთა ამისთვის მიჰრიდა და წარვიდა ზემო ქართლს. ხოლო მაჰმად ყული ხან შემოვიდა ტიფლისს და დაჯდა მეფეთ:

წელსა ჩღკვ: სულთნის სარასვარი მოვიდა ყარს და ესმა აღრევა ქართველთა მეფეთა და მით შეხვდა ჟამი მარჯვე რომლისათვის მოსწერა მეფესა, ვახტანგს ვითა წარმო- მივლინე ერთი ნათესავთა შენთაგანი და მე ვავუტო მახმად ყული ხან. და შენვე ჰმკვიდრობდე მეფეთ ქართ- ლსაო. ხოლო მეფემან წარმოავლინა მამა თვისი იესე და მი- სვლასავე თანა იესესა წარმოემართა ყარსით ჯარით და- დგა შამბიანს მაშინ მეფემან მიაგება ძე თვისი ბაქარ და მუნით მოვიდა სარასკარი დადგა. ყურყუთასა მხოლო მსმენელი ამისი მაჰმად ხული ხან შეძრწუნებული იქმ- ნა მიეგება სარასკარს მიუტანა კლიტენი ციხე ქალა- ქისა და სთხოვა მეფობისა არა მიღება. ხოლო მან არა ინება არამედ შეიპყრა პატიმარ ჰყო და ამასვე წელს თვესა ივნისისა შემოვიდა ტიფლიზსა შინა სარას- კარი და დასვა მეფედ ბაქარ. ხოლო ვინათგან არა ნები- საებრ თვისისა ამეფეს იგი თურქთა, ამისთვის წარ- ვიდა ბაქარ მამისა თვისსა თანა და წელსა ჩღკვ- წაბძანდა მამა ძმითურთ როსიად. წელსა ჩღკვ- იესე ძმა ვახტანგისა გაათათრდა და ამის გამო მისცეს მე ფოზა იესეს თურქა, გარნა არცა იგი ამეფეს ნები- საებრ თვისისა და მოკვდა მეფე იესე წელს ჩღლგ.

ამასვე წელსა ვახთა მეფესა მაჰმად ყული ხანს უღალ- ატეს თურქთა და მოკლეს სამზირალში და მრავალნი გლეხნი და თავადნი მოსწყვიტეს ჟამსა ამას თურქთა გარნა ვე- რცა მით ვახეთი მოსწყვიტეს ნებისაებრ თვისისა დაიპყრეს რომლისათვის მოინდვეს მათ ძმა მეფისა მაჰმად ყული ხანისა თეიმურაზ და მისცეს მას მეფობა ვახეთისა ვინ- ათგან სურდათ დაპყრობაცა ვახეთისა მსგავსად ქართლისა.

1-32 სტრ., 3

წელსა ჩღლდ უსუფ ფაშა მოვიდა დიდის ჯარით ქი- სიყს სოფლებსა შინა მაღაროს და დადგა მუნ რათა

ნებისა ებრ თვისისა დაიპყრას კახეთი. ხ~ ჰსცნა რა მეფემან თეიმურაზ ზაკულება ესე მათი მცისად შემოიკრიბნა ჯარები მიუხდა მათ ღამე ზედა დაესხა და გაემარჯვა მრავალნი მათგანნი მოსწყვიდნეს კახთა და არა მეოტ იქმნა უსუფ ფაშა ჟამსა ამას მიერთგან ოსმალთა ვერღა იკადრეს შესვლა კახეთად. ამასვე ჟამსა მოსრულ იყო განჯას თამაზ ხან რომელსა შ~დ ეწოდა ნადირ შაჰ. სცნეს რა ესე ქართველთა უკუდგნენ სრულიად თურქთა და შთავიდნენ განჯას ნადირ შაჰთანა. ამისთვის თურქთაცა შეირთნეს ლეკნი. მოუწოდეს ჯართა მათთა და სრულიად მისცეს აოხრებასა ქართლი და კახეთი და სომხით საბარათიანო, ესრეთ რომელ ქართლსა და სომხით საბარათიანოსა შინა არღა იპოვებოდა შენობა თვინიერ ციხეთა და სიმაგრეთა კიდე ამის გამო ქისიყელთა და გაღმა მხრელთაცა მისცეს პირი ლეკთა და მრავალნი გალეკდენ გარნა თავადნი და აზნაურნი ჰსდგეს მტკიცედ სარწმუნოებასა ზედა განამაგრეს თელავი და ალავერდი და შეჰკრიბენ მათ შინა ხოლო ვიეთნიმე მათგანი დაიხიზნენ ფშავის ხევს და ხევსურეთსა შინა კ~დ ლეკთა მიჰყვეს ჯელი ქისიყსა და გაღმა მხარსა არა დაინდვეს გალეკებულნი იგი და ესრეთ შეაწუხეს რომე მათ უღალატეს შიგ მრავალნი თვისნი ისი შემაწუხებელთაგანი მოსწყიდეს არღარა უკვე ისმინეს მათი და მოიყვანეს კ~დ მეფე თემურაზ ფშავიდამ და დასვეს მეფედვე:-

წელსა ჩღლე: განრისხებულთა ქართველთა ზედა ლეკთა მოარბიეს ქართლი ხოლო ჟამსა მას ძე მეფისა თემურაზისა ირაკლი იყო წლისა თხუთმეტისა რომელმან შემოიკრიბნა სოფლებიდამ ჯარები გამოეკიდა მათ, მოსწვდა მინდორს შინა ნეიშნისასა ეკვეთა მათ ძლიერად და კ~დ

1-32 სტრ., 4

ყ~თასა მოკლა კაცი ამისა მხილველთა კახთა ერთ პირად მიმართეს მათ და მოსცად ღ~თნ გამარჯვება ჰსძლიეს ლეკთა დააყრევინეს ტყვეები და საქონელი და მოვიდნენ მოხარულნი სოფლებითა მაღაროს რამეთუ იხილეს სიმხნე და ძლიერება მეფისა მისა ირაკლისი **ამასვე** წელსა ჩღლე ნადირ შაჰმან დემურ ტაშზედ მაისის ით-სარასკარი დაამარცხა და მოსწერა ტიფლისს მყოფთა თურქთა ივნისის ია, ვითა სარასკარზედ გავიმარჯვე

და თქვენ რაც იქით ამისი მსმენელი თურქნი შეშინდნენ ფრიად ივლისის ლ დღესა ოთხშაბათსა დაუტევეს მათ ტიფლიზი და განვლიტენ ჯელისაგან ნადირ შაჰსა, რომელი ოკტომბერსა ვ ტიფლისს შემოვიდა რა მოსცა მეფობა კახეთისა თეიმურაზს ხოლო ქართლისა ძმის წულსა მისსა ალიხანა და მასვე თვესა ოცდა ხუთსა ტიფლიზით გავიდა და ალიხანცა თან წარიყვანა ხოლო ტიფლიზის ქალაქსა შინა დასვა სხვა ერთი ხანი სახელით კიზილ ალიხანა

წელსა ჩღღვ ნადირ შაჰმან სეფიხან სარდალი გამოგზავნა ქართლს რომელმან მოუწოდა კახეთის მეფესა თეიმურაზს და თვითცა შეჰკრიბნა ქართველნი სოფლებსა შინა ფხვენის სადაცა ოდეს მობძანდა იგი უღალატეს მას. შეიპყრეს იგი სპარსთა და მათგანვე გივი ამილახვარი. არაგვის ერისთავი ბარამ და თარხანი ლუასაზ ხოლო ვახატანგ ჩოლოყა შვილი სახლთუხუცესი გივი და ქისიყის მოურავი ქაიხოსროვ ყოველნი ასე წარასხეს სპარსეთს. და ოდეს ისპაჰანს შეიყვანეს მაშინ პერობილობი განათავისუფლეს და პატივითა შეიწყნარნა ნადირ შაჰმან გარნა ნადირშაჰ ჟამსა ამას ყანდაარად გაემართა და მეფეცა თეიმურაზ თანა წარიყვანნა და ყოველნი რაოდენ იცნო ქართველნი და კახნი ახლდენ იგიცა თან იახლნა ხ ოდეს მიიწივნეს ყანდაარად იხილა მან ყოველი ერთგულება სიმხნე და ძლიერება ქართველთ კახთა რომლისათვის გამ

1-32 სტრ., 5

გამოუცხადა მეფესა ვითა ძე შენი დაიბარე და იგი ოდეს მოვა ყოველთა თქვენ დაგითხოვთო რომელმან თვითცა მოსწერა წიგნი დაბარებისა ირაკლის ქართველთ კახნითურთ და ოდეს მოუვიდა წერილი ვ ა მამისა თვისისა ეგრეთ ნადირ შაჰიცა აღმოიკითხნა იგინი უჩვენა ერსა თვისსა და ყოველი მოწერილობა აცნობა მათ მაშინ შეკრიბენ იგინი ერთად და ევედრებოდნენ წაუსვლელობასა სპარსეთად გარნა არა მიხედა აღთქმასა მათსა სათნო ეყო ბრძანებასა მამისასა და რქვა მათ უკეთუ მამასა ჩემსა მუნ მისვლით ჩემით განათავისუფლებენ ვითარ ძე ამაზე დავჰბრკოლდეო **და ამას განზრახვასა** ზედა წავიდა მეფე ირაკლი ყანდაარს წელსა ჩღღვ თებერვალში ნადირ შაჰს ყანდაარი აეღო მარტის ივ, დღესა და ოდეს შევიდა ირაკლი მყისვე ნადირშაჰსთან

წარადგინეს და მან რა იხილა ჰუბრძანა მას სახე შეჭუნვი-
ლმან არა გასთატლდებო. ხ~ ყარამამან მან ვითარცა მორწმუ-
ნემან აღიარა ვ~ა წინაშე მძლავრისა მის და ესრეთ პას-
უხ უყო სიკვდილი ჩემი ძალგის რამეთუ აწ ჴელთა
შინა შენთა ვარ. ხ~ რათა შეყრაც მაყოფინო ქრისტე ესე
კი არ შეგიძლიანო და ამას სიტყვასა ზედა უბრძანა ირაკ-
ლის ვითარ ამაზედ მე შენ ძალას არ დაგატან ნუ გეშინი-
სო. და მეორეს დღეს მოუწოდა ნადირშაჰმან მეფესა თეიმურ-
აზს და ყოველთა ქართველთა მყოფთა მოსცა ნება საქართვ-
ელოდ წარმოსვლისა და გამოისტუმრნაცა ხ~ თვით უბრძა-
ნა სპათა თვისთა გალაშქვრა და მეფის ძის ირაკლიცა თან.
წარიყვანა და ოდეს მივიდა ინდოეთის ჴელმწიფე ამად შაჰ
შემოება სამასის ათასის კაცით, გარნა ნადირ შაჰს გაე-
მარჯვა და მრთელი ინდოეთის საჯელმწიფო დაიპყრა მუნით
გამობრუნდა და სინდეთის დალაშქვრაც მოინდომა და ოდეს
სამძღვაროს მოადგა იხილა ქვა ერთი ინდოეთისა და სი-
ნდეთის განმყოფელი აღმართებული ძეგლად ამად რომე ვინ
ადგან ინდოეთსა და სინდეთის ჴელმწიფეთა აქუნდათ ყოვ

1-32 სტრ., 6

ყოველთვის ბრძოლა სამძღვარსა ზედა ამისთვის შეყრილ იყ-
ვნენ საჯელოვანი მოლანნი აზუნდნი და სხვანნი ერთგანიცა
მრავალნი ორისავ მხრივ აღემართა მუნ ქუა იგი და ზე-
და წარწერად წყევა სამტეროთ მას სამზღუარს გარდა
გასვლელთათვის იმიერ გინა ამიერ და ესე რა აღმოიკითხა
ნადირ შაჰმან დაუმძიმდა და მოხედა რა იხილა თვისთანა
ირაკლიცა და რადგან ფრიადი სურვა აქვნდა სინდეთისა.
ამად რქვა ირაკლის შენ რასა იტყვი ქვისა ამისათვის რო-
მელსაცა ზედა წყევა სწერა დიდი უკან ქცევა სჯობს
თუ ფიცის ამისა გატეხვა და სინდეთს შესვლა რა მოის-
მინა ესე ირაკლიმან მყისად გარდამოხდა ცხენით და და-
ადგა უშიშრად წინაშე მისსა და მოახსენა ჴელმწიფეო რად
შეიჭირვებ საქმისა ამისთვის თავმან თქვენმან ვგონებ
ქვა ესე არა იყოს ტვირთვი მძიმე სპილოსათვის უკ-
ეთუ ინებებს ჴელმწიფება თქვენი სპილოსა ზედა შევსდ-
ვათ ვოდოდეს სპილო იგი ყოველთა წინ და მას შეუდ-
გებოდეს მხედრობა თქვენი ვიდრეცა გენებოსთ ამ სიტ-
ყვასა ზედა ფ~დ მხიარულ იქმნა ნადირ შაჰ და ჯილდ-
ოდ უბოძა ირაკლის ოცი ათასი ოქრო. უბრძანა ალ-
ამში მოსვლა უჩვენა მარჯვენით კერძო უპირველესი

ადგილი ზემოთ ხანებითა და წყალობაცა მრავალი აღუ-
თქვეს ხ~ მოხსენებასა მას მისსა ზედა უბრძანა ნადირ
შაჰმან ქვისა მის შედება სპილოსა ზედა და ეგრეთ იწი-
ნამძღვრეს ქუა იგი და შეუდგა მხედრობა უკანით მისსა
და შევიდნენ სინდეთს და დაიპყრა ყოველი საჯელმწიფო
სინდეთისა მრავლითა ბრძოლითა და ყოველთა ბრძოლათა
შინა აჩვენა მხნედ თავი თვისი მეფემან მეფისაგან ირაკ-
ლი და შეიძინა სახელი უმეტეს ყოველთასა სპარსეთსა
შინა და დიდათ აქებდა თვით ნადირ შაჰ სიმხნესა და ბრძ-
ოლასა შინა მყარად დგომასა ირაკლისასა, ხოლო სინდეთით
გამობრუნებული ნადირ შაჰ მოვიდა ყანდაარს **წელს ჩდლოთ**
და ყანდა არს უბრძანა ნადირ შაჰმან მეფის ძეს ირაკლის

1-32 სტრ., 7

ვითა მრავალთა ერთგულებისა სიმხნითა და სამსახურისა შე-
ნისათვის ნება მომიცემია შენს ქვეყანას წადი და ნიადაგ
ჩვენის წყალობის მოიმედე იყავო ირაკლიმან მადლობა მო-
ახსენა და წარმოვიდა ყანდაარიდამ მაისის კწ და სეკტ-
ებერის იგ~ისა ღამის მეოთხის საათზედ ალავერდს მობძ-
ანდა. ხ~ ნადირ შაჰმან განიზრახა თურქისტანზედ მისვლა
და ოდეს მიახლოვდა ბალხი ბუხარი ორგანჯი სამარყანდი.
და მრთელი თურქისტანისა სამეფო დაიპყრა და მუნ რავდე-
ნიმე ხანი დაუგვიანდა და შემდგომად დაღისტანზედ წა-
მოვიდა და ლეკნი ძალზე შეაწუხნა ბრძოლითა და ამა ჟამ-
სა შემოაწერა საქართველოსაცა სურსათი ამისა. გამო
ვიეთთამე ქართველთა ვერ შემძლებელთა აღსრულებად ესე
ვითარისა სამსახურისა ნადირ შაჰისადმი მორიდეს მას-
თავი მოიყვანებდეს ჯართა თურქთა და ლეკთასა აომრ-
ებდეს და ატყვევებდეს ურთი ერთსა ხ~ აქეთის მხრით
ტიფლისს მჯდომი ხანი ებრძოდა მარადის ქართლსა
და ესე ორნი მხარენი ძნიად შეაწუხებდეს მას და რა თვ-
ითცა მოიღალა ბრძოლითა აცნობა ყოველი მდგო-
მარეობა საქართველოსა ნადირ შაჰს ხოლო რა მან სცნა
ესე განძვინდა ფ~დ საქართველოსა ზედა და განიგულა
აყრა და სრულიად მოსწყვეტა ქართლ კახეთისა გარნა
მეფემან თეიმურაზ რომელსა აქუნდა არა ვითარიმე შეც-
ოდება მასთანა თვინიერ ერთგულებისა და თანადგომი-
სა წარავლინა თამარ დედოფალი ასული მეფის ვახტა-
ნგისა ვედერბად მისსა რათა დამშვიდდეს გულის წყრომა
მისი ქრისტიანეთა ზედა და ოდეს მივიდა დედოფალი თა-

მარ ნადირშაჰთან დაღისტანში მაშინ გამოუცხადა უცოდველობა მას მეფისა თეიმურაზისა და ერთგულება მისა თვისისა ირაკლისა, რომელიცა საქართველოსა მოსასვრელად განმზადებულ მყის მოალბო ვითარცა მამა შვილთა ზედა და რომელმან პატივ სცა მას დედბრ აღუსრულა ყოველი ვედრება და გამოისტუმრა კახეთად, ხ^ე თვით

1-32 სტრ., 8

მოსწერა წიგნი ტიფლიზის ქალაქსა შინა მყოფს ხანს რათა დაუძინებლად ბრძოდეს მომდგართა მათ ქართველთა მიიღო რა წერილი ესე ნადირ შაჰისაგან ხანმან მან მყისად განრისხდა ქართველთა ზედა შემოუძახა სპარსთა სპარსეთისათა აწურის ხევსა შემუსრა იგი გამოიყვანეს მუნით ქსნის ერისთავის შანშენს ცოლ შვილი და ძმებისა მისისა ხ^ე შანშე ივლტოდა ახალციხედ და ესრეთ ჰმონებდა ვითა აქათით გამოიყვანა ჩემი არავის ძალუცსო. გარნა სთხოვეს რა სპარსთა იგი თურქი: მყისვე დაჭერილი წარმოგზავნეს და მცირესა ოდეს ჟამსა შემდეგ შეიპყრეს მამაც მისი იესე სპარსთა და გაისტუმრეს ცოლ შვილი თურთ ხორასანს. იგინი ჟამსა ესე ვითარსა იპოვა დრო გივმან ამილახვარმან დაიპყრა ქსნის ხევი და მამულიცა შანშესი კ^ედ ჟამსავე ამას, მოკლეს ყმათა თვისთა არაგვის ერისთავი შაჰსან და მან იწყო შეწევნითა თურქთათა დაპყრობაცა არაგვის საერისთაოსი ამის გამო კ^ედ ტიფლისის ხანმან წერილითა ნადირ შაჰს ესე ყოველი წინააღმდეგობა გივისა ამილახვრისა და ერთგულება მეფისა თეიმურაზისა და მისა მისისა ირაკლისა ხ^ე მანამ მოუმცნო მეფესა თეიმურაზ ბრძოლა გივისა ამისახვარისა რომელმან განამაგრა ციხენი ქსნის ხევისანი და შეიყვანა შიგა შვილი თვისი რევაზ მას შინა. გარნა მეფემან თეიმურაზ და ძემან მისმან ირაკლი მრავალსა წყალობისა აღთქმითა მოიხედეს რევაზ თვის კერძ. რომელმან მოსცა გამაგრებული იგი ციხენი მათ. ვიეთთამე ქართლიცა თავადთა მოუწოდეს მეფის ძეს ირაკლის და ესე ირაკლიცა გაემართა მათკენ სამასის კახითა და სამასისა ლეკითა ამათ შემოეყარნენ რაოდენიმე თავადნი ზემო ქართლელნი და ესენიცა თან იახლნენ ირაკლის რომელმან ოდეს მიაწია აბო წმინდას ჩამოახდინა მუნ ყოველნი დადგომად ესე სცნა რა გივმან ამილახვარმან

1-32 სტრ., 9

რომელ იდგა მას ჟამსა სურამს შემოიკრიბნა ჯარები ოს-
მალთა და ლეკთაგან და რაოდენნიმე ქართველთაგანიცა შემ-
წე ექმნენ მას აღსდგა გამოუძღვა ჯართა მათ რომელნი
იყვნენ ვიდრე ხუთ ათასამდე მოიყვანა იგინი ადგილ-
სა მას სადა იყო ჩამომხდარ ირაკლი და ღამით განთი-
ადისა ჟამსა დაასხა თავს და ჰგონებდა ყოველსა წარწყმ-
ედასა გარნა ირაკლიმან ვითა ლომმან შემოუძახა თვისთა
მათ მცირეთა თანა მყოლთა განაგო იგინი და უბძა-
ნა შეტევება და ესეთი ძლიერი ბრძოლა მოუხდათ რომე
არცა ერთი მეზრდოლეთაგანდა ჰმონებდა ირაკლის კერძ:
სიცოცხლესა თვისსა გარნა მხნესა მას ლომასა ბრძოლა-
სა შ`ა მოსცა ღ`თნ გამარჯვება და გააქციეს დანარჩო-
მნი იგი ლეკნი და თურქნი გივი თურთ მივიდნენ სუ-
რამს, ხ` ძე მეფისა ირაკლი გამარჯვებული უკუნ-
იქცა კახეთად და მეფე თეიმურაზ მივიდა და ზემო ქარ-
თლში სოფელსა ერედუეს და დადგა მუნ:

ამ ჟამად ძველი ყენის შვილი გაქცეულ ნადირშაჰისაგ-
ან იმყოფებოდა დაღისტანს მუნით გამოიყვანეს იგი
ლეკთა და ქსანზედ გივი ამილახვარი ეგულვებოდა იქით.
წამოიყვანეს ამისა მცნობელმან ირაკლი შემოიკრიბნა
რაოდენნიმე კაცი მსწრაფლ გამოეკიდა მას ყანჩაეთს ქს-
ანზედ მოსწვდა იგი ყენის შვილი შეიპყრა და შეპყრობი-
ლი თავის მამას ერედუს მეფეს თეიმურაზს მიაართვა.
მანცა ძე თვისი ირაკლი ნადირ შაჰსთან გამოისტუმრა
და იგიცა თან გაატანა გარნა მაშინ თურქთ მოსულს ჰბრ-
ძოდა, ნადრ შაჰ რომელსაცა მიესმა ვითა შირვანი
უკუდგაო ყენისა იგი შვილი მიიყვანეს და დაღისტან-
იც ითანახმესო და იგი გააქელმწიფესო, რომელისათვის ფრ-
იად განრისხდა ნადირ შაჰ და თავისი შვილი ნასრული
მირზა გამოისტუმრა მას ზედა დიდის ჯარით. ხ` ოდეს
ნასრული მირზა მოვიდა შირვანში გასასვლელად იმ.
ჟამად მეფის ძე ირაკლი წინ შემოხვდა და თვით ყენის

1-32 სტრ., 10

შვილი რომლისათვისცა წამოსრულ იყო ნასრული შეკრ-
ული ჯელითა შინა მისცა მას რომელმანცა მრავალი მა-
დლობა უბრძანა მისწერა მამასა თვისსა ნადირ შაჰს
ესე ყოველი ყოფილი, ხ` ირაკლის თავისთანა მოაც-

დევინა ნადირ შაჰ მოსულიდამა წამოსრული ლამოდა კარსის ციხეზედ მისვლასა და ამას გზასა ზედა სრბოლასა მისსა მოუვიდა წერილი მისა თვისისა რომელსა დიადი მხიარულება შეეძვა გულსა და ამა კეთილისა წინ რომელი უქმნა მეფემან თეიმურაზ მას მოუბოძა მან ათასი ოქრო და ამცნო ტიფლიზს მჯდომს ხანს კილიჯ ალიხანს მეფის თეიმურაზისათვის იხტიარობა მომიცემია და ყოველსავე საქმეს მამას უნდა ჰკითხევდეთ და თვით შემოადგა კარსის ციხესა და შვილსაცა უკუნ ქცევა უბრძანა რომელმან ოდეს მიიღო წიგნი მამისა ირაკლის ფ~დ მადლობა უთხრა ადავსო მრავლის წყალობითა და გამოისტუმრა ამა დარწმუნებულის სიტყვით რომე რადგან აწ შენ ეჭირვები ქვეყანასა შენსა იქ მიეშველე და ამის მაგიერს წყალობას მოელოდეო.

წელსა ჩდმდ: წარმოუვლინა ხონთქარმან უსუფ ფაშა სპითა დიდითა წარმოატანა ხაზინა გასაგზავნად დაღისტანში და რათა მუნით გამოიყვანოს ჯარები მოსაშველებლად გივისა ამილახვრისად მოსარბევლად ქართლისა რომელნი ესე შეიყარნენ და დადგნენ რუისად ესე სცნა კილიჯ ალიხან და წარმოუდგინა წიგნი თეიმურაზს მანცა შემოიკრიბა ჯარები და წარმოემართა სწრაფად და მოვიდა ხანსა თანა ესე ორნივ მიესივნეს საბრძოლველად მათ გარნა დაიბანაკეს რა ამათ გორს ისინიცა მოვიდნენ დგომად პირის პირ მათსა და დადგენაცა თედო წმინდას მცირეცა ოდებ ჟამს შემდგომ ეკუთვნენ იგინი ურთი ერთსა ძლიერად გარნა სპარსნი ქართველთურთ ძლეულ იქმნენ თურქთა მიერ და გამოქცეულნი ესე ქართველნი მოვიდნენ გორს ხოლო თურქნი რუითს

1-32 სტრ., 11

მაშინ მოიყვანეს დაღისტანის პირველი ბელადი მალაჩი მიაზარეს დაღისტანს გასაგზავნი ხაზინა ესე წარგზავნეს ორი ათასის ლეკით და ორი ათასისა ოსმალიცა თან გაატანეს, ხ~ ესე საცნაურ იქმნა რა ირაკლისა შემოუბოძა თვისთა მათ უძლეველთა მოყმეთა რომელსა კ~დ ტიფლისითცა მოერთვნეს ვიდრე ორასამდე კაცნი და ამ ლომ გულთა ჭაბუკთა იმედითა შეუკრა მალაჩის ირაკლიმან გზა არაგვის პირსა და ამის მეორეს დღეს მინდობილი ძალთა ზედა თვისთა ლეკნი მოადგნენ არა-

გვის პირს და ისურვებდეს გამოსვლასა მაშინ ირაკლი-
მან ხმა უყო სპარსთა თვისთა და ვითა შავარდენი ეგრ-
ეთ მიეტევა მათ იქმნა ბრძოლა ძლიერი განმრავლდა
ხმა თოფთა ცემა და შეკრესცა ლეკთა სანგარი მხი-
ლველი ამისი ირაკლი ფრიად განრისხდა შეაგდო ცხე-
ნი წყალსა რომელი იყო მაშინ დიდ განვლო გავიდა და
ვითა არწივი ტრედთა ეგრე მიუხდა გულ უშიშრად
პირველსა მას ბელადსა მალაჩის მისცა თოფი და მია-
ბარა სული მისი მაჰმადსა ამისა მნახავთა ქართველთა
არ დარიდეს თავი თვისი სიკვდილსა განვიდნენ წყალ-
სა დასცეს ხმა დიდი შეუტიეს და დააგდებინეს სა-
ნგარი ამის გამო იშლივნენ ოსმალ ლეკნი გაიქცნენ
და ესენიცა მიჰყვნენ ვიდრე ქსნის გაღმა ოკბადამდე
მრავალი მათგანი მოკლეს და დააგდებინეს ხაზინაცა
და დამარცხებულნი მივიდნენ რუის უსუფ ფაშასთან მათცა
ფ~დ შეეშინათ მასვე ღამესა აიყარნენ და გაიქცნენ ამა
სიმხნისა ძლიერებისა და ერთგულებისათვის მიუწერა ხა-
ნმან ირაკლის ნადირ შაჰსთან რომელსა დიადი სიყვარუ-
ლი შეეჭრა გულსა მისი და რომელმან მადლობისა წილ ჯილ-
დოდ მოსცა ცხენი ოქროს იარაღით აკაზმული ხმალი
მძიმედ მოჭედილი და მეფობა კახეთისა ხ~ მამას მის-
სა მისცა ქართლისა.

წელსა მასვე ჩღმდ ნადირ შაჰს გამობრუნებულსა ყარსით

1-32 სტრ., 12

ყაზახზედ მისასვლელად მიეგებნენ წინ მეფე თეიმურაზ მეუღ-
ლე მისი თამარ და ძე მათი მეფე ირაკლი აზოას რომელ
არს ყარაყული სადაცა დიდისა პატივითა ესენი ნადირ შაჰს მი-
ერ მივდებულ იქმნენ რომელთა სთხოვეს მას ერისთავი
შანშე ძმისწული მისნი და ცოლ შვილნი მისი: რომელმან
შეურაცხჰყო თხოვა მათი და ძალიად მისწერა ხორასანის
ხანს წიგნი მათისა განთავისუფლებისა და ამა სიყ-
ვარულით გაიყარნენ ნადირ შაჰმან კაზახი ნახა ჩაიარა
განჯაზედ და მივიდა გულამს სადაცა დაჰყო მცირე
ჟამი, ხ~ ოდეს მისლოდა ხორასანს ხანს ბრძანება ნა-
დირშაჰისა მყისვე განეთავის უფლებინა შანშეს ცოლ
შვილი და ძმის წულნი მისნი რომელნი მოვიდოდნენ მეფე-
თა თანა და მათცა თურქთა მიერ წართმეული მამული
მიუბოძეს ფ~დ და ერსითაობაცა ქსნის შანშესვე
მისცეს:-

წელსა ჩღმე: გივმან ამილახვარმან თურქთა ძალით სურამის ციხე დაამაგრა თვითცა შევიდა და დადგა მუნ და ვინათგან ამა მეფეთა და გივისა ნიადაგ ურთი ერთში მტერობა ბრძოლათა და უბრალოთა ერთა სისხლთა ღვრა აქუნდათ ამისთვის უკანასკნელ მეფენი განრისხდენ მათს ზედა მოუწოდეს ტიფლისის ხანსაცა და ძლიერის ჯარით შემოადგნენ ციხესა მას სურამისასა აღიღეს იგი დიდისა შრომითა გამოიყვანეს თვით იგი და წარგზავნეს შეკრული ნადირ შაჰსთან და ამით მცირესა ხანს იქმნა დამყუდრობელ საქართველო გარნა მძლავრსა მას ჯელმწიფეთსა სპასრთასა ოდეს სძლით ეშმაკმან შეეჭრა გულსა მისსა განაგვინა იგი ყოველსა ზედა სამფლობელოსა მისსა რომელი ჯერეთ არა ოდეს ესრეთ განრისხებულ იყო მას დასდვა ყოველთა ქვეყანათა ხარკი და საქართველოსაცა შემოაწერა არბაზი რომლისა არა ვითართა ღონის ძიებითა შემძლებელ იყვნენ აღსრულებად რომელსაცა თვით სპარსთა არლა სცეს დრო.

1-32 სტრ., 13

ამის ყოვლისა აღსრულებისა და მოკლეს რომლისაცა მოადგილედ დასვეს ჯელმწიფე ძმის წული მისი ადილ შაჰ და ესე იქმნა ყოველი:

წელსა ჩღმზ: ხ~ ამა ჯელმწიფემან ადილ შაჰ მოუწოდა მეფესა თეიმურაზს და თეიმურაზმან მოინდომა რა წარსვლა მიაზარა ქართლი ძესა თვისსა ირაკლის და დაავედრა საქმისა კითხვა ესე მეფის ძის აბდულაბეგისაცა რომელმანცა ოდეს გაიგულა მეფე თეიმურაზ ისპაჰანად იპოვა დრო და გარდაიბირნა რაოდენიმე ქართველნი და სომხით საზარათიონი მოიყვანა ყიზილბაშის ხანი სპაზ იხტიარი ჯარით მანცა ყარაბაღის ხანები დაღისტნის ხანი აზატ ხან და საქართველოს ელები რომელ არს შამშადილი. ყაზახი ბორჩალო დემურჩი ახალი ბაიდარი და სხვანი ყოველნი სურდა ოიმაღლები და მივიდნენ ტიფლიზს სიახლოვეს აქათით გაიგება ახალ მოყმე და მამაცი ირაკლი თვისთა გულოვნითა და მრავალთა ბრძოლათა შინა გამოცდილთა ქართველითა უშიშრად ეკვეთნენ ურთიერთსა ძლიერად და შეწევნითა. ჯვარისათა შეიმოსა ირაკლისაგან ძალი და ეგოდენი ურიცხვი ჯარი მათ დაამარცხა რომლისათვის სირცხვილელ ქმნილნი აბდულა ბეგ შევიდა ციხეთა სამშვილ-

დისასა და გამაგრდა მას შინა და მუნით:-

წელსა ჩღმწ მოაცთუნა ტიფლისის მეციხოვანნი რ~ სხვა გზის არა ძალ ედვალა პირის პირ ბრძოლა მეფისა ირაკლისი და აღტეხნა იგინი ციხით გამო თოფთა და ზარბაზანთა სროლად თვით ქალაქსა შინა ხოლო ციხესა მას შეაშველა ხუთასი ლეკი. ამას ზედა აღეგზნა მეფესა ცეცხლებრ გული განრისხდა ფრიად მას ზედა და იყო დღე ყოველ ბრძოლა მოუკლებლად ჟამსა ამას დაღისტნით გამოსულ კოჯახს ჩამოველო ავჭალაზედ ტყვე და საქონელი ეშოვნა მრავალი და წყნარისა სიარულით მიწოდობილი დიდ ვაჭარსა ზედა თვისსა მოვიდოდა მშვიდობით ესე მოხსენდა ირაკლის ამან ციხესა მან არ ჩამოაცალა

1-32 სტრ., 14

ჩამოაცალა ჯარები ორასი კაცი თან იახლნა და გამოეკიდა მას სატიოზედ მტკვარში განვლო მოვიდა ქისიყს ყისიყითაც ჯარები შემოიკრიბა ნაპირის სოფლებიდან გარდაასწრო დახუდა შირაქს და იქ შეება მას მოხვდა ბრძოლა დიდი და თოფთა ცემა, გაგრძელდებოდა და ირაკლი განამხნობდა თვისთა მათ ხ~ მათ ძალი შემოაკლდებოდათ მოსცა ლ~ თნ ძლევა ძესა მეფისასა რომელმან უკვე დასცა მათ ზედა რისხვა ლ~ თისა მოკლეს ქართველთა მრავალი ლეკი ტყვე და საქონელი დააყრევინეს და გამარჯვებულნი უკუნ იქცნენ და ჩამოხდნენ იმავე შირაქის თავს დედოფლის წყაროზედ და ესე დამარცხებული ჯარი მოვიდოდა რა გზასა ზედა შემოხუდა დაღისტნით კ~ დ გამოსული ჯარი რომელთა უთხრეს ყოველი მწუხარება თვისი ურთი ერთსა და მათ ახალთა უთხრეს ყოჯახ ბელადს ვითა უკეთუ თქვენს ნაშოვარს საქონელსა და ტყვეში ჩვენცა მოგვცემთ ნაწილსა დღეს ისინი ვერსად გაგვასწრობენ გიშველით მივეწივნეთ და ისევ დავაყრევინოთ რა ესე სთქვეს ყოჯახს დიდათ იამა გამხიარულდნენ შეითქვენ და წარმოვიდნენ იმ ღამეს იარეს და მეორეს დღეს განთიადზედ მეფეს ირაკლის დედოფლის წყაროზედ თავს დაესნენ, გარნა ლომი იყო ლომთა ვეფხვებრ ზე ცხენსა მოაჯდა დაცალა თოფი და მოკლა ერთი მათგანი უწინარეს ყოველთა და უბრძანა მხნედ შეტევა მათი ერთგულთა თვისთა რომელთა უმრავლესი ნაწილი ლეკთა ამოსწყვიტნეს და იქმნა დამარცხებაცა მათი უმეტეს პირველისა მუნით მობრძანდა ტიფლიზს და აიღო ციხე ტიფლისისა და მას შინა დაადგინა

მეციხოვანი თვისნი მოვიდა კ~დ სადაცა ეგულვებოდა აბდულა შემოადგა ციხესა მას სამშვილდისასა და იგიცა აიღო და ოდეს დააწყნარა მტერთაგან გარემო სოფლებისა რბევა და სხვა მწუხარება უკუნვე იქცა ქალაქად ამ ჟამად მეფეცა თეიმურაზ წარმოსრული ერევნიდამ:-

წელსა ჩლმთ: შემობრძანდა ტიფლისს ძესა თვისსა ირაკლის

1-32 სტრ., 15

ირაკლისათანა და ესე ორნი მეფენი მამა ძენი ესე ოდენ ჟამ ურთიერთისა უნახველნი დასტკბებოდეს ჭვრეტითა და სიყვარულითა უზომოდთა ხ~ ერანს მოკლეს ამასვე წელსა იბრეიმ ხან ამის გამო აღიარა ძლიერ იგი საჯელმწიფო და იქმნა ტყვევნა და ტაცება ოხრება და რბევა ქალაქებისა მის საჯელმწიფოსა და ამას აღრეულებასა შინა სპარსეთისასა აღრებაჟანისა მხარეს გამოჩნდა კაცი ერთი სახელით მამად ხან რომლმან შეიმოსა ძალი და დაუწყყო ქვეყნებისა რბევა უმეტესად ერევანსა და რა ძალზედ შეაწუხა მან ერევანი მოართვეს წიგნი ერევნელთ ამა ორთა მეფეთა და სთხოვეს შემწეობა პირობითა ამით რომე უკეთუ მოგვარჩენთ ამა მძლავრებასა მაჰმად ხანს ვითა სხვანი მონანი თქვენი ჩვენცა ეგრეთ გემსახურებითო და ამა პირობასა ზედა წარემართნენ მამა ძენი მათ საშველად და არა დაუახლოვდნენ ერევანს ირაკლიმ ხუთასისა ოდენ კაცით იწყო წინარე სვლა რომელსა შემოხვდა მამად ხან თვისის ჯარით და გარდაიხადეს ბრძოლა დიდი და ამას ბრძოლასა შინა იქცეოდა სწრაფად ირაკლი ხოცდა მათ და იგი უზომოდ და რა იხილა მეფემან საქმე გაჭირვებისა ხმა უყო მებრძოლთა თვისთა დეერივნენ შინაგან მათსა განმრავლნეს ქართველთა თოფთა ცემა მოიგეს სიმხნე და ხმალთა ელვას მიუმატეს ჰკაფდენ მტერთა თვისთა ვითარცა ღორთა და აღისვო მინდორი იგი. მოგვრითა მათითა. მაშინ შეშინდა მაჰმად ხან და გაიქცა ყარაბაღში ხორგვირ-აპოს ციხე გამაგრებული ჰქონდა ცოლშვილი თვისი მუნ ჰყვანდა და უბადრუკმან ვერღა ისწრო გამოყვანა მათი ამისთვის მისდევდა უკან მას ძე მეფისა ირაკლი შემოადგა ციხესა მას აღიღო იგი და გამოიყვანა ცოლშვილი მისი და რაც აქუნდა ხაზინა ბედ მლაშესა მას იგიცა სულ გამოიტანეს რომლისა სიმხნესა ზედა ერევნელნი მყოფნი ციხესა შინა თვისსა

1-32 სტრ., 16

და მუნით მჭვრეტნი განჰკვირდებოდეს ფ~დ ყოვლისა მის-
თვის რაოდენი ჰქმნა მუნ ირაკლი და მიერ მობრძანდა
გამარჯვებული ირაკლი ერევანს და მამასა თვისსა გამარ-
ჯვება მიულოცა და პირსა აკოცეს ურთიერთსა მაშინ
უკვე მოხარულნი სულითა ერევნელნი იგი არღა იყოვნე-
დენ მათთანა მოსვლასა და თვით ერევნის ხანიცა
მოულოცვიდიან გამარჯვებასა, მოსცემდიან თავთა თვის-
თა მონად დაიდებდენ ხარკსა თვით და დასვესვე ბძა-
ნებითა მათითა ერევნისავე ხანი. დახვდებოდენ მათ
სავსედ ყოვლისა კეთილითა და ესრეთ გარდიხდიდენ
ვალთა თვისთა ჰსცნეს რა ესე ხანებთა რომელ არს
ფანა განჯის შავერდი ხან ნუხის ხანმან ჰაჯიჩალ-
აბ და ეგრეთვე კარაბაღის ხანმა რა მეფე თეიმურაზ
და მეფე ირაკლი იმყოფებიან ერევანს შემოიკრიბენ ჯარები-
თა ყაზახს რათა მუნ ბრძოლა ჰყო მათთანა და ამას
შეკრებასა მათსა კაზახს მეფენიცა ჯარითა თვისითა
შემობრძანდნენ მუნვე ხ~ მათ რა იხილეს შეშინდნენ
მირიდეს თავნი და მიატანეს სიმაგრეთა და დაუწყეს
ლაპარაკი მშვიდობისა ზავ არ ჰყვეს ლაპარაკი იგი ურთი-
ერთ არს იგინი მივიდნენ თვისთა ადგილთა ხ~ მე-
ფენი ჩამობრძანდენე ტიფლისს გამარჯვებულნი და იყო
ესე ერევანი მოხარკეობასა ქვეშე მეფეთასა ვიდრე მო-
სვლამდე საქართველოსა შინა ყაჯარი აჰმად ხანისას
რომელმანცა ვერცა თვით მოშალა სამსახური ერევ-
ნისა საქართველოსადმი:-

წელსა ჩდნ: ყარაბაღის ხანი ფანა წარმოვიდა განჯაზედ
ხ~ განჯით შეერთვად მეფეთა წიგნი ამის ყოვლისა საცნობ-
ად და შეწევნისა მათდა მიცემად და ვიდრე მეფენი ესე მი-
ვიდოდენ. ფანა ხან განჯას შემოადგა და ლამობდა ალებ-
ასა გარნა ოდეს მეფენი ესე ჩავიდნენ მაშინ სცნა
ესე ფანა ხან და თვისავე ქვეყანასა უკუნ იქცა და ჯერე-
ბის განსამრავლებლად და მიაწიეს რა ამათ განჯად მაშინ

1-32 სტრ., 17

თვით შავერდი ხან განჯის ჯარით წინ შემოხვდა და
ესენი ერთობ მოუხდნენ ფანა ხანს შიგნით ყარაბა-
ღში ფანა ხან წინ მოეგება დიდის ჯარით და დადგნ-
ენ ერთით მეორეზედ მოგორვებით ხ~ მეფე ირაკლი ორ-

ასის კაცით წარვიდა ჯარების დასახედათ და მათ ესე მსვლელობა ამათი შეიტყვეს და შემოუტიეს მეფემან ირაკლი გაგზავნა კაცი ამა ჰამბის საცნობელად ცხებულს მეფეს თეიმურაზთან და თვით მეფე ირაკლი მით თანმყოლთა ჯართა დაუდგა პირის პირ რომელ საბრძოლველად მტკიცეს ვითარცა ანდამატი და შეექმნათ ბრძოლა ძლიერი და ფიცხელი და მრავალ ჟამ თოფთა ცემანი და ხმალთა კვეთებანი გაგრძელდებოდა და ესე ვითარცა სასტიკსა ბრძოლასა შინა მოეშველა მეფეც ცხებული თეიმურაზ გულოვანთა ქართლოსიანთა და მხედრობითა გარნა მოსვლადმდე მათსა მოსცა ძლევა ძლიერმან მარჯვენამან ზენამან მეფესა ირაკლის და დაამარცხა ურიცხვი იგი მოქადული ჯარი და გაქცეულთა მოსწვდნენ მეფისაცა თეიმურაზისანი ურიცხვედნი მათგანნი მოსწყვიდნეს და მრავალნი შეიპყრეს და ესრეთ მოხარულნი ადიდებდეს მომცემელსა მას ძლევისასა ხ~შ~დ ძლევისა მამა ძენი მეფენი წარმოემართნენ ყარაბაღის მოსარბევლად და არეხს გამოღმა მრთლად ყარაბაღი მოარბივეს მრავალი ალაფი იშოვნეს და დაჰყვეს მუნ თვე ორი მოინდვეს სრულნი კარაბაღელნი და დასდვეს ხარჯი ვითარ იგი ენებათ და ეგრეთვე განჯასაცა და მოართვეს მტკიცე მოართვეს მტკიცე პირობა ოდესცა უბრძანებდენ სრულითა ჯარითა იახლებოდენ და ამსახურებდენ და შემდგომ წარმოვიდნენ ორნი ესე მეფენი უძლევეთა და გულოვანითა მხედრობითა თვისითა ტიფლისს გამარჯვებულნი ამასვე წელსა დადისტნელნი ჩვეულებისა ებრთვისისა ქურდულად ჩამოვიდნენ ელების მოსარბევლად.

1-32 სტრ., 18

რომელთა უკვე სრულ ჰყვეს სურვილი თვისი რ~დარბევითა მათითა იშოვეს მათ ტყვე და საქონელი მრავალი. ესე მოხსენებად მეფეთა და მსწრაფლითა სიარულითა გამოევიდნენ მათ და სადაცა ერთვის იორის მდინარე ალაზნის მდინარესა იქ მოსწყდნენ და შეექმნათ ფიცხელი ომი გააქციეს იგინი მრავალნი მათგანი მოკლეს და უმრავლესი რიცხვი მათი ალაზნისა შინ მოიშთვა და ხ~დანარჩომთა მათ გაჰყვენენ მათ და გაღმა მიატანეს ერთსა რომელსამე ფლატიანს გორას და ოდეს მიაწიეს ლამოდენ მუნ გამაგრებასა და ჟამსა ამას ფლატიანი ყოფილ იყო დამწვარი მოსდგა იგი-

და სრულად წარწყმინდნა ყოველნივე იგი და მიერთ-
გან ვერღარ იკადრეს ლეკთა გამოსვლა ჯარად ხ[~]
ავაზაკობასა თვისსა ქურდულად არა დასცხრებოდენ:-

წელსა ჩღნბ ქ[~]კს ჟღთ: წაბრძანდნენ მეფენი ესე ორნი
ქარისა და შაქი შირვანისა დასაპყრობად ამათ მოერ-
თუნენ განჯა ყარაბაღის ჯარები და თვით ხანებიცა
თან იახლნენ. მირავიდნენ სამმღვარს ქარისა თავი
დაანაბეს და იმას ქვემოთ აგრიზედ დადგნენ მოვი-
და ნუხის ხანიცა აჯი ჩალაბი ქარელთა ჯარით და
დგა პირისპირ მათსა რომელი განეზრახა მეფეთა
თანა მყოფთ ხანებს გარდაიბირნა იგინი და ესრეთ
მეორეს დღეს შემოება აჯი ჩალაბი მათ მეფეთა ეკ-
ჟთვნენ ურთი ერთსა ძლიერად ქართველთა სამი და-
სტა მათი დაამარცხეს და ორი მტკიცე სანგარი გა-
ტეხეს იხილა რა აჯი ჩალაბ რ[~] არაცა სარგებლობ-
ასა მიიღებს ქართველთაგან მირიდა მათ და მიუხდა
ხანთა მათ. ხ[~] ვინათგან იგინი პირველვე შეთქმ-
ულ იყვნენ უწინარეს მისვლისა გაიქცნენ პირობი-
სა ებრ და წარვიდნენ მშვიდობით ხ[~] ქართლოსიანთა
რა იხილეს ღალატი ყიზილბაშთაგან აღირივნენ და
გამორიდესცა თუმცა მეფენი იჭირვოდენ გარნა ვერღა

1-32 სტრ., 19

ძალ იღვეს დაბრუნება მხედრობათა თვისთა და ეს-
რეთითა შემთხვევითა მრავალნი გულოვანნი მებრძ-
ოლნი მოსწყდეს ბრძოლასა შინა და უმრავლესნი ალ-
ახანსა შინა მოიშთნენ. ხ[~] მაშინ გულოვანი იგი
გმირი დავით ლარაძე ძლიერად სდგა ბრძოლასა
შინა რომელმანცა მოართვა მეფეთა სამი ჩინებულ-
თა მებრძოლთა თავი. გარნა ძმა მისი პაატა მო-
კლეს ბრძოლასა შინა და ესრეთითა შემთხვევისა მი-
ერ მჭკუნვარენი მეფენი შემობრძანდნენ ტიფლიზსა
შინა ესე იქმნა თვესა თებერვალსა:-

ამასვე თვესა ივნისისა მუსახან მოვიდა ძალითა
ზატ ხანისათა ერევანს და დაუწყო რზავა, მაშინ აზ-
ატ ხანს ეპყრა მიდია და იწოდებოდაცა მპყრობე-
ლად სპარსეთისად ამისთვის აუწყესთ ერევნელთა
მეფესა და სთხოვეს შეწევნა რომელმანცა ინება მი-

შველება მათი შემოიკრიბა მეფემან ირაკლი და წარმოემართა ხოლო სცნა რა ესე მუსახანმან მსწრაფლ შემოეცვალა ერევნის ციხესა და მეფე ირაკლი შებ-
ძანდა ერევნის ციხესა განამხნო მყოფნი მას შინა და უსაზრდელონი აღავსნა სურსათითა თვით გამოვიდა ციხით და საშუალ ქანქარისა და ყარაბა-
ლისა დაგდა მახლობელ ერევნისა. მაშინ მუსახანმ-
ან შიკრიკთა აცნობა აზატ ხანს და მან შეკრი-
ბა ჯარი ყიზილბაშისა და ავღანისა ვითარცა ორ-
მოცი ათასი აქვსნდა თორმეტი ზარბაზანი და ორ-
ასი ზანბურავი, მოვიდა და ჩამოხდა გარნი ჩაიზედ რომელი შორავს ქანქარს ოცითა ვერსითა ჟამსა
მაწუხარისასა მოხსენდა მეფესა ირაკლის მოსულა მისი და
მან მოუძგნო თვისთა დიდებულთა ბრძოლასა შინა
რა იმედოთა გვამთა და შეჰქმენს რჩევა და თათბირი
ზოგთავე ამჯობინეს გამობრუნება და
ზოგთა ბრძოლის ყოფა გარნა მცირე ორისა თვის.

1-31 სტრ., 20

სპარსთასა უმეტესნი არჩევდეს გამობრუნებასა გარნა მეფემან ვითარცა აძლევდა მხნე გული თვისი არა
ინება უკუნ ქცევა და ბრძანა ესე უწყოდეთ რომე მე აზატ ხანის შეუბმელი არ დავრჩებიო ამაღამ
რომ გავიქცეთ ხვალ გზაზედ მოგვეწვიან და უნ ამუსოდ სიკვდილს ნამუსიანად სიკვდილი სჯობ-
სო. ესეც ყოველთავე იცით რომე სიკვდილის შვ-
ილნი ვართ და ამისთვის ჩვენს გვარს და სახელს ერ-
თის დღის სიცოცხლისათვის ნუ მოვაყვინებთო
რომელსა ზედა მრავალნი ეთანხმავნენ მაშინ აღ-
რიცხა ირაკლის მხედრობა თვისი რომელიცა იყო
სამი ათასი ამ რიცხვსა შინა იყო თათარი ხუთასი
და ავად მყოფი ხუთასი ხოლო ხუთასი სწეული და
ხუთასი მცველი ესე დაუტევა ლაგრთა შინა, ხ~ თვით
ორი ათასის კაცით დაამტკიცა ომი პირისპირ
მისსა და ოდეს მცირე ადგილი წარვლო მეფემან იხ-
ილა მხედრობა აზატხანისა დასტა დასტად დაწყო-
ბილი მომავალი თვის ზედა მაშინ გარდახდა ცხე-
ნით დაემხო მიწასა ხედა შეევედრა ღ~თსა ადგა და
უბრძანა გულოვანთა თვისთა ძმანო და შვილნო ჩემნო
დღეს თქვენ განძლიერებისა და პატიოსნებისა ჩემ-
ისათვის იხოცებით ღ~თათანა თქვენი მოვალე ვარ

გარნა დღეს როგორც მე გამცნოთ ისე მოიქეცით და სისხლსა თქვენსა მე ვზღამო მაშინ მონათა მათ ერთობ ყოველთავე მოახსენეს მეფეო და დიდებაო ჩვენო სისხლი ჩვენი თქვენდა შემოგვიწირავს და ბრძანებასა თქვენსა გმორჩილებთ აწე ნება თქვენი აღსრულებდებისო და რა იხილა ეგოდენი ერთგულება მათი ირაკლი უბრძანა მათ ვიდრე თოფი ჩემი არ გავარდეს ნურავისი თოფი დაიცლებისო და ვიდრე მე არ აღვჯდები ცხენსა ნურვინ შეჯდებითო და ამის დამარხვა

1-32 სტრ., 21

მათ მოახსენეს გარდაიხადეს მხურვალედ და ცრემლით პარაკლისი მივიდა მეფე ირაკლი თაყვანისცა ჯვარსა ქრისტესსა და ყოველნი სპანნი თვისნი ათაყვანა გარდა ხუთისისა მისთანა მყოლისა თათარიცა რომელთაგან გამოერჩია მათი სახელით ალაგარდი. მოვიდა და ესრეთ რქვა ჯვარს მას უკეთუ შეძლება რამ არის დღეს გამოჩნდებისო და თათარიცა იგი დაადგრა მეფესთანა გაკეთდნენ თათარნი ერთ დასტად და ქართველნი მეორე დასტად და ამათ ქართველთა ათას ხუთასთა დაქვეითებულთა წარუძღუა თვით მხნე იგი მეფე მათი ირაკლი და მიჰმართა სადაცა იყო უფრორე ძალი მძლავრისა მის აზატ ხანისასა და ოდეს მიახლოვდა მაშინ გარე შემოერტყნეს იგინი და ლამოდენ ერთობ ცოცხლივ შეპყრობასა ქართლოსიანთასა და ოთხისავ მხრივ გამოდიოდა ცეცხლი მათგან და ამისთვის რომელმანვე ხანმან თავ მომწოვმან და მსურველმან რათა სახელი თვისი განდიდებულ ჰყოს მოახსენა აზატ ხანს. ვითა მიბრძანე მე რათა მეფე ირაკლი ცოცხლივ შეპყრობილი მოგართვაო და აღილოცა დასტური მისგან შემოერია იგი შიგან მხედრობათა ქართველთასა და შეჰქმნა ხმა მაღლად ზახილი ესრეთ ჰანნი ირაკლი ხან რომელ არს სადა არს მეფე ირაკლი და რომელსა ეპყრა ჰელთა შუბი საბრძოლველად მყის გაუხდა მამაცი იგი და შეურყეველი ვითა მთა შესძახა მე ვარ ირაკლი მეფეო, მიცსა ცეცხლი მოხვდა გულსა ბილწსა მას და მეყსეულად მიიბარა სული მისი წიაღსა მაჰმადსა სადა განისვენებენ ყოველნი არა წმინდანი კრებულნი მისნი მი-

სთანა და მაშინ მზათ მყოფნი ქართლოსიანი
ბძანებისა მეგრ მეფისა თვისისა განრისხდეს და
ერთობ მისცეს მათ თოფთა ცეცხლი და რაოდენიცა

1-32 სტრ., 22

გარემო მახლობელ მათსა მტერი იდგა სრულებით ცხენ-
ით გადმოჰყარნეს და მიჰმადლეს ურწმუნოთა მათ სუ-
ლი ჯოჯოხეთსა აღჯდა მეფე ცხენსა და აღუზახნა
სპათა თვისთა ამხედრება და იგინი ამხედრდეს და ეგ-
ოდენი სიმრავლე მათი გააქციეს მოკლეს მრავალი
და შეიპყრეს რაოდენიმე მათგანი და ესრეთ პატივცე-
მით გაისტუმრნა აზატ ხან რომელმან ირაკლი რომე-
ლსა გამარჯვებასთანავე დაშთა მათი ათოთხმეტი ზა-
რბაზანი და ორასი ზარბურავი თვისისა აქლემებითა
დროშა მრავალი ორი ათას ხუთასი კარავი ტყვისა
და საქონლისა რიცხვი აღარ შეიგებოდა რომლითა ქარ-
თლოსიანი აღივსნენ ნაშოვრითა და იგი ალავერდი
სულთანნი განკვირვებულნი ამას ზედა იტყოდა იტყოდა წინაშე
ჯვარისა მის ესრეთ საქმე ესე ჩვენ კაცთა ამათგ-
ან შეუძლებელი იყო გარნა ძალმან შენმან ჰყო ესეო
და ესრეთ აღიარნა ხაჩ ხანა ყურბან ოლიმ რომელ
რს ჯვარო შენ მსხვერპლად შეეგეწირო და თუმცა
ეს ოდენ ირწმუნა გარნა არა ნათელს ილო. ხ~ გამარ-
ჯვებულნი მეფე ესე ირაკლი წარმოვიდა მუნით თვის-
სა ქალაქსა ტიფლისს და ესე ძლევა იქმნა თვესა
ივლისსა:-

წელსა ჩდნგ ქ~კს ჟმა: მოსწერეს წიგნები მეფეთა საქა-
რთველოსათა განჯის შუშისა და ყარაბაღისა ხანთა და თხო-
ვეს აჯი ჩალაბზედ გალაშქვრა რომელთა აღმოიკითხეს
რა ინებეს წასვლვა მუნ და ოდეს განჯას წაბრძანდნენ
თვისთა მით მხედრობითა მუნ შემოხვდნენ ხანები იგი
ჯარებითა და შემოჰფიცეს ერთგულებასა ზედა ყოფა
გარნა აქათით იდუმალ იწყეს წერა ხანთა ამათ აჯი ჩა-
ლაბასთან ესრეთ შენ ამას ზედა დარწმუნებულ იყავ
რომე ოდეს გამოხვალ შენ პირის პირ ჩვენსა მაშინ
შიგ მეფეთა უღალატებთ და შენ კერძ ვიქნებითო
და ესე ყოველი წერილები მათი ჰელთა შინა მეფეთა

1-32 სტრ., 23

ჩაიყარეს შეიპყრეს ხანები იგი რომელნი ნიადაგ ორ გულობენ და ალაფსა მათსა ზედა მიუშვეს მხედრობა თვისი ჟამსა ამას ნუხის ხანიცა აჯი ჩალაბი მოვიდა შაქის შირვანისა და დაღისტანისა მრავლისა ჯართა ზედა დაესხა აღრეულთა სპათა მეფეთა გაიმარჯვეს მრავალი მათგანი მოჰკლეს და უმრავლესნი შამშადილეთა მოსწყვიტნეს გზასა ზედა ხ~ მეფენი მობრძანდნენ ტიფლისს თვესა მარტსა:

ამასვე ჩღნგ წელსა: მასში აჯიჩალაბის შვილმან ალა ქიშიმ შემოიკრიბა ჯარები შაქისა შირვანისა ყარაბაღისა და განჯისა თვით ხანები თურთ მათით მოვიდა და ყაზახ ბორალი აჰყარა და თვით უშიშრად დადგა ბაიდარსა შინა რა ესე ესმა ირაკლის განრისხდა ფრიად მას ზედა წარვიდა და გარდავლო კავკასია გარდმოიყვანა მუნით ჩერქეზნი და ოსნი და სხვანი მთიურნი კაცნი და წარმოვიდა მტერთა ზედა თვისთა ჟამსა ამას რომელგანვე ბელადმან სახელიტ ზუბეილად ჩინებულმან ლეკთა შორის მოვიდა ზემო ქართლს დაუწყო რბევა სოფლებსა შემოადგა გალავანსა დრუვანისასა აღილო იგი და მრავალი სული დაატყვევა, ხ~ მუნით გამობრუნებული მივიდა თიღვას და შემოადგა მას და ლამობდა აღებასაცა მისსა გარნა ესე ყოველი მოხსენდა რა მეფესა ირაკლის მომავლისა ზევით ხსენებულის ჯართთ ოდეს მობძანდა დუშეთს მყისად მათ ჯართა გივი ამილახვარი და ერის თავი ჯიმშერ თიღვის მოსაშველებლად. ხ~ თვით ისწრაფა კახეთად ჯარისა შეკრებად ლეკთა თიღვა ველარ აღიღეს გამობრუნდნენ პატარა ლიახვს გამოდმა კარბის სოფელთან და ამათით ჩერქეზნიცა მოსწყდნენ მათ ეკვეთნენ მათ სასტიკად და ძალითა ზე გარდამოითა ჰძლიეს ლეკთა მრავალი მოკლეს და ძლევა შემოსილნი შემოვიდნენ ტიფლისს მეფ

1-32 სტრ., 24

მეფესა თეიმურაზთანა და გამარჯვება იგი მოულოცეს მას მაშინ მეფეცა ირაკლი კახთა ჯართთ მობრძანდა მამასა თვისა თანა და ესე ორნი მეფენი ჯარებითურთ წაბრძანდნენ სონღალულს და რა ესე სცნა ალა ქიშიმ და სხვათა ხანთა მყის ბაიდრით აიყარნენ და ყაზახში მივიდნენ ხოლო ოდეს მეფენი მი-

ბრძანდნენ გატეხილ ხიდს იგინი გემი კაიდამაც აი-
ყარნენ და მსგავსათ გაქცეულთა მიმართეს მსწრაფლ
თოუზს და მუნ დადგნენ ორ პირად მალულად და მათ-
გან გაქცევის გზით წასვლა სცნეს მეფეთა ჯარნი
აჩქარებით მსგავსად ჩაფარულისა ცხენ რბევით გამო-
ეკიდნენ აშლილნი და რაზმ დაწყობილნი ცხებულმან
მეფემან თეიმურაზ სვლა დააწყნარა და ჯარი შეიაგრო-
ვა რაზმ წყობილად, ნელიად ვლიდა ხ~ მეფე ირაკ-
ლი წინა მათრახ მოწრტიალეთა ჯართა შორის სდევდა
მტერთა გულითა ლომებრითა და ოდეს მტერთა ქართლოსი-
ანთა ჯარნი თავ წვრილად მიდევნილი იხლეს. მზირ
ქმნილნი წყობილად მიეტევენ და მრავალი მოკლეს
მაშინ მეფემან ირაკლი ვ~ ა ძველ ოდესმე გამირმან
ოეტრ აღუზახნა გაბნეულთა სპათა შემოიგროვა
და გაერივა შიგან მათსა ვ~ ა შავარდენი გნოლის
გუნდთა შორს შეჰქმნეს თოფთა ცემა და ხმალთა
ელვა განძლიერდეს მეფენი და სძლიეს მტერთა მათ
თვისთა, გააქცივეს და სდივეს ხოცითა ვიდრე ხუთ
აღაჯამდე შეიპყრეს ტყვეთ მრავალნი რომ ესრეთ
გამარჯვებულნი და მოხარულნი შემობრძანდნენ ტიფლისს

და ამასავე წელს ჩდნგ: ქ~ კს ჟმა აღბორგდნენ დაღისტნ-
ელნი ვითარც მგელნი და იწყეს ხოროდ და ხოროდ სი-
არული ხუთასობით მეტით და ნაკლებით და იყო სამა-
რადო რბევა სოფლებთა მათგან ხოლო მხნე მეფე
ირაკლი სდევდა მათ მიყრულებულად და სადაცა მო-
ასწრის ხოცდა ის ვითარც მკალთა და მუმლთა გარნა

1-32 სტრ., 25

სიმრავლისა გამო დაღისტნელთასა ესევითარი შემთხვე-
ვა იყო ხან გრძლად საქართველოსა ზედა:

წელსა ჩდნდ ქ~ კს ჟმბ: ავარის ხანმა ხუნძახის ბატონმ-
ან ომარ დაღისტნელისა ჯართთა გარდამოვლო უგრძნებელად
შემოვლო შიგნით კახეთი მოვიდა დუშეთს და აღილო ცი-
ხე კობია მუნით გამობრუნებული შემოადგა მჭადის
ჯვარს და ამას ჟამს მოეშველნენ ციხესა მას ქართლ-
ის მეფე თეიმურაზ ხოლო კახეთით მეფე ირაკლი და ესე
ორნივე შეკრბენ დუშეთს და მეორეს დღეს ჭილურტის
მხრით მიბრძანდნენ მას ზედა ეკვეთნენ მესისხლედ

მათ მჭადისა ჯვარს მოსცათ ლ~თნ მეფედ ძლევა და მასვე ხევსა ჭადის ჯვარისასა ცხრა ასი ლეკი მოკლეს და შიშით ზარდაცემული ომარხან განვილტო მტირალი დაღისტანს, ხ~ მეფენი შემობრძანდნენ ტიფლიზს მოხარულნი და მადიდებელნი მღთისა ცხოველისანი გარნა ლეკნი თუმცა ყოველთვის ძლეულ იყვნენ ბრძოლასა შინა კ~დ უკვე არცაღა შემდგომ გასცხრებოდნენ სიბოროტეთა თვისთა მპარაობითა და ქურდობითა კ~დ შეკრიბენ იგინი და შემოადგნენ დირბს, გარნა არცა მუნ აქუნდათ წარმატება მით რამეთუ მეფეთა შეუტყვეს მათ მოეტივნენ ვითარცა ქორი კაკაბთა შ~ის და ესრეთ ამოსწყვიდეს იგინი რომე თითქმის არა დაშთა მოამბე ეგოდნეთა სიმრავლეთაგან ლეკთა:

წელსა ჩღნე ქ~კს ჴმგ: კ~დ შემოიკრიბნა ავარისა ხანმან ომარ დაღისტნელი და თანა მოერთუნენ ჭარელნი და შაქი შირვანელნიც ვ~ა არს ჩვეულება მათი დინთასლიბისა ქრისტეანეთა ზედა მოვიდნენ განძვინებულნი და მოადგნენ ციხესა ყუარელისასა რათა აღიღონ იგი ამაღ შეწუხდენ ფრიად მყოფნი მას შინა უმეტეს მისთვის რამეთუ მოუჭრეს წყალი შემოაკლდათ ტყვია წამალიცა რომლისათვის მისცა

1-32 სტრ., 26

მისცნეს თავნი თვისნი ყუარელთა განწირულებასა ხ~ მაშინ გულოვანი იგი ჭაბუკი ლარამე სახელით დავით მყოფი მასვე ციხესა შინა განამხნობდა ყუარელთა მათ რა ოდენ მზის შესაძლებელ იყო გარნა იხილა რა მან უკანასკნელ მოველებულ არიან მათგან ყოველნი ძალნი მათნი რქვა მათ ნუ ჰსჭმუნავთ ძმანო ჩემნო მე დავსთხიო სისხლი ჩემი თქვენ ქრისტეანეთათვის ამას ღამეს წარვიდე და ძალითა ძალლისათა გიშოვოთ წყალი და რა შეიქმნა მწუხრი და წყუდიადმან დაჰდარნა გამოვიდა იგი ციხით აღთქმისა ებრ თვისისა მათ მიმართ მივიდა მუნ სადაცა მოეჭრათ წყალი რომელსა ზედაცა იდგნენ მცველად ავარის ხანისაგან ათორმეტნი ყარაულნი ხ~ მან განვლო უშიშრად მტერთა იგი ბანაკი მცველნი იგი დახოცნა ხანჯლითა და წყალი მიუგდო

ციხესა შინა და ოდეს იხილეს ციხოვანთა წყალი გამზადნენ ფ~დ აღივსნენ მხიარულითა: ხ~ლომი იგი დავით მსწრაფლ წარვიდა მეფეთა წინაშე აცნობა საქმე ესე მაშინ გამოარჩივნეს მხნენი ვიდრე ორასადმდე უწინამძღვრეს მათ დავით და წარმატანეს ტყვია წამალი მეფეთა ციხისა მისაშველებლად. ხ~მათ ვითარცა სხვერპლად შემწირველთა მეფეთადმი თავადთა თვისთა გამოვლნეს ბანაკნი თვისი და ოდეს მივიდნენ მტერთა ბანაკსა მყის ერთ პირად დაუთალაბათ მათ დასცალნეს თოფნი. მაშინ აღირივნა სიმრავლე იგი გამოდგომილთა მტერთა და აღრევასა მას შინა შევიდნენცა განმზადებულნი იგი ციხესა შინა რომლისათვის მეციხოვნენი აღივსნენ უზომოითა სიხარულითა ჟამსა ამას მეფე თეიმურაზ იდგა თელავს და მეფე ირაკლი წავიდა ქისიყს შეიკრიბნა მუნ მხედრობა გამოუსივა ჯარს რომელთა ოდეს განვლეს ალ

1-32 სტრ., 27

ალაზანი მოსწვეს ჭარი და მოარბივეს ყოველი თურთ იგი ამისი მსმენელი ჭარელნი რომელნი ადგნენ ციხეთა ყუარელისასა აირივნენ მყის და შემოეცალნენ მას. მათ გაჰყვნენ შაქი შირვანელნი და ამას ოდენ ჟამს მეფეთაცა ისწრაფეს მისვლად ყორელად და ავირიისა ხანმან ჰგრძნორა მომავალობა მათი აიყარა და განვლიტნო ვითარცა მეოტი:-

წელსა ჩდნკ, ქ~კს: ჳმდ დაიწყეს მკვიდრად ბოროტთა დაღისტლენელთა სოფლებთა ადგილ ადგილ რბევა და ოხრება და ამათ საქართველო იყო ნიადაგ აღრეული გარნა მეფე ირაკლი ვითარცა ქორი თულუნი სდევდა მათ და სადაცა მოასწრის ჰხოცდის მათ თვინიერ ყოვლისა შეწყალებისა და ესრეთითა შრომითა სიმხნითა და მტერთა სისხლის ღვრითა იპყრობდა საქართველოსა რომლისა რიცხუი წვრილ წვრილად გამარჯვებისა არა სადა შეიგებისა.

მასვე წელსა საქართველოს ელები ჩვეულებისა ებრ თვისისა წარვიდნენ მთაზედ და მუნით გაიქცნენ და შევიდნენ მამულსა შინა ერევნისასა მოხსენდა ესე ყოველი მეფესა მსწრაფლ წაბრძანდა ზემო ქართლს შემოიკრიბა მუნ იდუმალ

სპასა თვესა აგვისტოს გარდავლო თრიალეთი და მივიდა ერევნისა მამულსა არეზის პირს ყარასუს მოსწყდა ელთა მათ და ყოველნი გამობრუნნა მოიყვანა თვისთვისავე ალაგსა დააყენა ესე იქმნა თვესა სექტემბერს წელსა

წელსა ჩღზნ ქ~კს ჴმე, მამა ძენი მეფენი ქართ კახეთ-ისანი ბრძანდებოდნენ ზემო ქართლს სდევდნენ ჯართა ლეკ-ისათა ხოცდენ და იპყრობდენ მრავალთა და შემდგომ რა მცირე მოიცალეს მადგან მოვიდნენ და დადგნენ კრცხინვალს თვისთა ოდენ ამალითა ამ ჟამად დაღისტ-ანში სახელოვანი ბელადი გამოჩენილი დიდათ სახელით ჩონჩოლ მუსა ეგერთვე პატარა ისა და იტინი სახელ განთქ-მული მოვიდნენ ესენი ყოვლითა ძალითა თვისითა რიც-ხვითა ოთხი ათასის ლეკის ჯარითა და დაუწყეს კრცხინვალს

1-32 სტრ., 28

სადა მეფენი იყვნენ ჩამომხდარ გარემო თოფთა ცემა და თუმ-ცა მეფეთა არ ახლდათ მხედრობა ჟამსა ამას გარდა თვის-თა ამალითა გარნა ესრედ ძლიერად ეკუთვნენ მტერთა თვი-სთა რომე იმასვე ღამესა მირიდეს მათ თავნი თვისნი რ~ იხილეს მათ დიდი სიმტკიცე სიმხნე და ძლიერება მა-თი რომელთა ვერღარა უდგნენ მცირეთა მათ ქართლისია-ნელთა წავიდნენ ალის ციხეს და აღილეს იგი და მრავ-ალნი/ტყვე ჰყვნეს:

წელსა ჩღზნ ქ~კს ჴმე: თუჴსა ოკტემბერუსა მუხრანის ბატონსა კონსტანტინეს მრავალი ჯარნი ლეკთანი დახუდნენ თვითა იგი კოსტანდილე მოკლეს და სხვანიცა მგზავრნი და წარვიდნენ ნაშოვარნი აცნობეს ესე ირაკლის რომელი შესწუხნა ფრაიდ გარნა დახუდა მასვე ჟამსა ნაფარეუ-ლს და ასე გასწყვიტა რომ მცირედნილა მოანბენი ძლივ გარდაეხვეწნენ მას:-

წელსა ჩღთი ქ~კს ჴმზ: გამოვიდნენ კ~დ დაღისტნით ბელ-ადნი ჩონჩოლ მუსა და კოხტა რვა ათასის კაცით ესენი ორად განიყვნენ ჩონჩოლ მუსა მივიდა აჩაბეთს და მრავ-ალნი მუნოთ ტყჴჴ ჰყჴნა და აღილო მაჩაბეთი შევლო ლიახვზედ და სამაჩაბლოს ოსები დაარბია გარდვიდა იმერე-თს და კუდაროც მოარბია გამობრუნდა მოვიდა და ავნევს შემოადგა ხ~ კოხტა ბელადი ატოცის ციხეს

აქათით მეფენი ქართლ კახეთისანი წარემართნენ ციხისა მის საშველად და ოდეს მივიდნენ ყორნის იქითით იმერეთთა მეფე სოლომან რჩეულითა ჯართა შემოუხდა ამათ და მაშინ სამნი ესე მეფენი სწრაფითა სიარულითა განთიადისა დროს დაეცნენ კოხტა ბელადს და ჯართა მისთა რომელნი ადგენ ატოცის ციხეს აოტეს კოხტა ვითა თხა, ხ~ ლეკნი მისნი მოსწყვიდნენეს მრავალად მას ბრძოლასა შინა, ხ~ დანაშთნი მივიდნენ ავნევის ჩონჩოლ მუსასთან და უანბეს მას ესე, ყოველი რომელი მყისვე შემოეცალა ავნევის მივიდა და დადგა სიმაგრესა შინა

1-32 სტრ., 29

დვანისასა. ხ~ მეფენი გამოეკიდნენ მათ და დადგეს ავნევი და მივიდნენ დჟანს პირისპირ მათსა რ~ა ჰმონებდეს მათგან ბრძოლისა ყოფასა გარნა იგინი მასვე ღამესა უგრძნობელად აიყარნენ მუნითცა და განვილტნენ რომელთაცა მრავალნი სდიეს მეფეთა გარნა ვერღა ერივნენ მათ:

წელსა ჩღე ქ~კს ჟმჭ ინება ცხებულმან მეფემან თემურაზ წასვლა როსიად იმპერატრიცა ეკატარინესა წინაშე ამავე რიცხვსა შინა ზანდი ქარიმ ხან განძლიერებული იქმნა სპარსეთს ყაჯარი მაჰმად ხან დაემარცხა და თვით იგივე მოეკლა ბრძოლასა შინა აღავნი აზატ ხანც გამოეცეცია რომელსა რა ვერღა გაესწრო თვისისა ქვეყანისა კერძი ადირბეჟანისაკენ წამოსრულ იყო და მრავალნი ბოროტნი საქმენი ექმნა მაშინ ქარიმხანმან მოსწერა მგმობით სიყვარულიანი წიგნი მეფესა ირაკლის ესრეთ მე აზატ ხან გამომეცეცა ადირბეჟანისაკენ წამოვიდა და მრავალს ქვეყნებს არბევს და აოხრებს უკეთუ თქვენ კერძ აღმოჩნდეს გთხოვ დაჭერილი გამომიგზავნე რომელი ერანზედ დიდი ვალდებულება იქმნებაო ამ ჟამად აზატ ხან დაღისტნისაკენ წარმოვიდა და მაშინ ირაკლიმან გარდაასწრო მას კაზახს და შეიპყრა ერთობ მხედრობითა მისითა, ხ~ ესე აზატ ხან წარმოგზავნა ქარიმ ხანს და მხედრობა მისი განთავისუფლა და წარავლინა თვის თვისავე ქვეყანასა ოდეს ქარისმხანსთან წარადგინეს ესე მყის თანად დაუმაღლა მუნ ფ~დ ირაკლის ფემქაში მრავალი წარმოუგზავნა ერევანი დაუმტკიცა და თვითცა მოსწერა წიგნი ერევანისა ხანს ესრედ. რაოდენიცა ედვას ხარკი ერევანსა საჯელმწიფო ყოველსავე უნაკლულოდ მეფეს ირაკლის მიართმე-

ვდითო მორჩილ იყვნენით მისსა ვითარცა არს ჩვეულება ანუ წესი მორჩილებისაო და ეგრე თუე სხვათა მოსწერა წიგნი ადირბეჟანისათა და ამცნო მათ მორჩილება მეფისავე ირაკლისა

ამასვე წელსა ლეკთა ჯავახეთი მოარბიეს და მრავალი ქვანე

1-32 სტრ., 30

ქვანეთაგანი დაატყვევეს და იწყეს სვლა ნებისა თვისისა ქვეყანასა და ესე რა უწყოდენ რომე განმზადებული იგი მეფე სრვად მათდა მზასა ზედა შემთხვევოდათ რომელმან ყარაიაზს მოსწრეფითა ესრედ ძლიერად დაამარცხნა რომე თვინიერ რაოდენთამე მათგანთა ყოველნივე მოაკლნო ჭვრეტასა მზისასა ტყვეცა დააყრევინეს და საქონელიცა და ესე გამარჯვება იქმნა ივნისის დ-სა ხ~ ესე ოდენი მწუხარებანი ოხრებანი რბევანნი კჳლანი და დღე ყოველ სისხლთა ღჳრა არა იქმავნა სატანამან რომელნი ნიადაგ მეშურნე არს კეთილისა და მოყვარე ბოროტისა კ~დ აღაზრივნა მან დაღისტნელნი ქრისტეანეთა ზედა რომელნი:-

წელს ჩღდა ქ~კს ჳმთ წარმოვიდნენ ურიდრად საქართველოსა აღსაოხრებლად და რომელთა არა აქუნდათ არცა მუნ წარმატება მათ რამე თუ ირაკლიმან ვ~ა ლომმან შეატყო მათ და მცირედითა ოდენ ამალითა თვისითა დაჰხჳდა სულყულაუს რომელ არს ადგილი ნათლის მცემლის უდაბნოს მხარესა და ესრეთ მწუხარითა კვეთებითა შეახვედრა მათ თვისი რომე გამარჯვება დარჩათ ამათ ხ~ იგინი ძვილ ერთი მეორესა უსწრობდენ წინ დამარცხებულნი მისვლა მუნვე სადითცა გამოვიდნენ კ~დ **წელსა ჩღდბ** ლეკნი გამოვიდნენ დაღისტნით დაქადებულნი მოოხრობასა ზედა ახმეტისასა ვ~ა ფროთოვან ქმნილი არწივი მუნცა აღმოუჩნდა მათ მიეტევა მათ და მიტევებასავე თანა გააქცია ახმეტით და ეგრეთ ივლტოდენ სირცხვილეულნი მის მიერ **წელსა ჩღდგ.** მივიდნენ ლეკნი სამაჩაბლოს და მეცადინეობდნენ აღოხრებასა მისსა გარნა მუნცა იხილეს მძევლები თვისი მეფე იგი ირაკლი და ზოგნი მოსწყვიდნენ და ზოგნი ივლტოდენ ჳელსა მის მეფისასა

წელსა ჩღდდ მეფე ირაკლი კ~დ მრავალ წყაროზედ დახუდა ჯართა ლეკისათა და გამარჯვება მოიპოვა დიდი და იქმნა

სიხარული დიადი ეგრეთვე

1-32 სტრ., 31

წელს ჩდდე ქკს ჟნგ ლეკთა არ არიდეს თავი თვისი სიკვდილსა და მოუხდენ გორს მოარბიეს იგი ტყვე და საქონელი მრავლობით იშოვეს და წარვიდნენ ესე მოეხსენა მეფესა ამან სამგორი შეუკრა დახჳდა ღამე გასწყვიტა მრავალი ხ~ ტყვენი იგი განთავისუფლნა მტერთა მათგან და წარგზავნა იგინი საქონლითურთ გორსავე:-

წელსა ჩდფხ ქკს ჟნე ერევნის ქურთები განუდგნენ მეფესა ირაკლის და არღარ მოსცეს ხარკი ამად განრისხდა ფ~დ მეფე მათ ზედა და წაბძანდა მხედრობითა რათა შეანანოს მათ ესე ოდეს ჰსცნეს ქურთთა აიყარნენ და არეზს გაღმა რომ გავიდნენ და არარატის მთას რა ჩავიდნენ მოეწივა ირაკლიცა უკუნვე მოექცა და უმეტეს ოცისა ზომისა ხარკისა მათისა მაშინ მოიღეს მათგან ამათვინათგან არა დაადგრენ პირისა სიმტკიცესა ზედა თვისსა და არიანცა კერპთ მსახურ ამასვე წელსა შეკრბნა დალისტნის ჯარი გარდავიდნენ იმერეთს რაჟა მოარბიეს და მრავალი ტყვე საქონელი და ალაფი იშოვნეს მცნობი ამისი ირაკლი განწყრა შემოიკრიბნა ჯარნი მივიდა და ივრის პირს მზირად დაუდგა ხ~ ლეკნი ვითარცა არა რაჰსა მცოდნენნი მოვიდოდენ იორზედ მაშინ შეემთხჳა მათ იგი და ესრეთ მოსრნა რომე არცა ერთი მათგანი გარდარჩაღა ცოცხალი და იგი სიმრავლე ტყვეთა საქონელთა და ალაფთა უნაკლულოდ მიანიჰა თვისთა პატრონთა და მშვიდობით წარავნილა თვის თვისთა ადგილთა:

წელსა ჩდთ ქკს ჟნზ ვინათგან დაუცხრობლად ბარბაროზობა საქართველოსა ზედა ლეკთა მიერ იყო მიზეზითა ახალ ციხისათა ამისთვის მარადის სწადდა მეფესა ირაკლის ჟამისა დაცემა ახალ ციხესა ზედა რათა მისრულ იყო ჯარით დაეზღვია მათგან ესეოდენი სისხლთა ღვრა ვინათგან აქუნდათ ლეკთა ბინად ახალ ციხედა მას ჟამსაცა იყო მუნვე ახალ ციხესა მრავლის

1-32 სტრ., 32

ჯარით მას საუკუნეში სახელოვანი ბელადი დალისტნისა კობტა შემწედ ფაშისა ვინათგან დიდი იმპერატრიცა

ეკატარინა როსიისა და სულთანი ოსმალთა აშლილ იყვნენ და უძლეველი იგი მხედრობა როსიის ბრძოდა თურქთა საბერძნეთით ხ~ საქართველოსა მხრით იყო წარმოვლენილი მხედრობა როსიის მხედართ მთვარობასა ქვეშე ორაფ ღენერალ მაიორის ტოტლებერისასა განუცხადა მას მეფემან ჰაზრი თვისი შეითქუნენ შეითქუნენ ამას ზედა და წარვიდნენ ახალციხესა ზედა მივიდნენ და შემოადგნენ აწყურეს და რავდენიმე დღე ადგნენ მაშინ თურქნი შეკრბნენ მრავლად და კოხტა ბელადიცა მათ თანავე ჯარებითა ლეკთათა წარმოვიდნენ საშველად აწყურისსა და ჰქმნეს ბრძოლა ძლიერი გარნა ბოროტისა და ეშმაკისა შემდგომთა გუამთა იწყეს ენისა ზიდვა ხსენებულსა ღრაფსთანა და იგი შემოსწყრა მეფესა და გამობრუნდა თვისთა მით მხედრობითა ხ~ ბრძანა მეფემან უმჯობეს არსო ჩემთა სიკვდილი ვიდრე ვნება ესე ოდენთა ქრისტიანეთა როსთათა მათ რამეთუ უკეთუმცა უკუნ ვიქცე მოსწყდება მათ მტერი ესე და სრულად წარსწმდებიან იგინი ამათ დაადგრა მუნვე მაშინ მოვიდნენ ლეკნი და ეკვეთნენ ძლიერად მეფესა სპარსთა. ხ~ მეფე ირაკლი განძლიერდა ძალითა ზე გარდამოითა და შეჰქმნა ბრძოლა ძლიერი და იყო მოუვლინებელი სიკვდილი და სისხლთა ღვრა ვითარ სამი დღე და რა იხილეს მათ გულოვნად ბრძოლა ქართლოსიანთა მიდრკენ და სიმაგრეთა შინა შედგნენ და ოდეს სცნა მეფემან მშვიდობით მისვლა ზემო ქართლს როსთა აიყარა და წამობრძანდა კერძოთ ჯავახეთით და გამოშორდეს აწყურეს ათორმეტითა ოდენ ვერსტითა ხ~ მათ რა ესე ნახეს მეფისაგან მყის გამოევიდნენ და მასვე ღამესა მოასწრეს წინ და უკანით და ასპინძის ხრამისა პირი შეუკრეს. ხ~ მეფემან ააყრევინოდეს ოდეს მობძანდა ისრები და მტკუარი შთაყრე

1-32 სტრ., 33

შთააყრევინა მაშინ ვიეთნიმე ქართველთა ჯართაგანი თურე საალაფოდ წასრულ იყვნენ და მათ ზედა მოესხათ დამალული იგი ჯარი მოაქციეს გაფანტულნი იგი ლომთა მეფე ირაკლი მცირედითა თანამყოლითა თვისითა ეკვეთა გამარჯვებულთა მათ რაზმთა მტერთათა მოსცა მაღალმან ძლევა და განსდრიკა მრავლისა ლეკთა სისხლისათა ღვრითა და სიკვდილითა მოვიდნენ და შეჰკრბნენ ლტოლვინიცა იგი ქართლოსიანნი მოუწოთნენ გაქცეულთა

მათ დახოცეს რაოდენიცა ძალ ედჳათ და გამარჯვებულნი უკუმოიქცნენ მასვე ჟამსა შეკრბენ ოსმალ ლეკნი რიცხვით ვითარ ათორმეტი ათასი და უკეთუ მათ მომავალთა არა შეხვედრ იყო მეფე ირაკლი სპასპეტითა თვისითა დავით ორბელიანითა. ამალითა თვისითა და ხევსურითა რაოდენითამე ერგუნდად სრულად აღისპობოდა მუნ მყოფი ჯარი ქართლოსიანთა რომელი გამოუბრუნდა მათ. განძვინებულთა სპასპეტითა თვისითა სთხოვა ძალი ზენასა გასწირა თავი თვისი, სიკვდილად ეკვეთა მათ სასტიკად და შენივთდა ბრძოლა და გავიაფდა სიკვდილი მაშინ წინა მიმავალთა მათ ქართლოსიანთა მოესმათ რა ხმა ბრძოლისა შესწირეს მსხვერპლად თავნი თვისნი მეფისა ერთგულებასა და შემოერივნენ შიგან მათსა და შენივთდა კ~დ ომი სპათა მეფისათა დაიწყეს ბრძოლა ძლიერი ხ~ ირაკლი ვ~ა ლეკტორმან და ახილესმან იხილა რა რამეთუ ბრძოლა გამწელდების მიუხდა სახელოვანსა მას ბელადსა კობტას და მოკლა იგი და არა იხილეს ლეკთა პირველი ბელადი თვისი მომკვდარი აღირივნენ და გაიქცნენ და მათ მიჰყვნენ ქართლოსიანნი. ხოცით ვიდრე ასპინძის ხიდამდე და ოდეს დახედეს რ~ ხიდი უკვე აყრილ არს შეეშინდათ ფ~დ და შევიდნენ ტკვარსა რომელი იყო ჟამსა მას აღელებულ და რომელსა შინა მოიშთვნენ უმეტეს შვიდი ათასისა იშოვეს მრავალი სპათა მეფისა.

1-32 სტრ., 34

ირაკლისათა და სავსენი ესე ნაშოვართა შემოვიდნენ ტიფლისსა იხარებდენ და იშვებდენ და ადიდებდეს ღ~თსა ყოვლის შეძლებისა

წელსა ჩლო ქ~კს ჟნწ კ~დ განსდგნენ ერევნის ქურთნი და დადგნენ არეზს გაღმა სიმაგრეთა შინა. ხ~ ესე ვითართა საქმეთა ზედა მათთა უკანასკნელ აღივსო მეფე ირაკლი რისხვითა მათ ზედა განვიდა არეზს დაარბია ერთობ ქურთნი და აღავსნა სპანი თვისნი ნაშოვრითა უკუ მოაბრუნა კ~დ ერევნისავე მამულსა და მიერიტგან იყვნენ იგინი მოხარკობასა შინა მეფისა ირაკლისასა და ვერღა სადა იკადრეს უკუდგომა:

წელსა ჩლოა ქ~კს ჟნთ: მეფესა ირაკლისთანა იყო წარმოუვლენელნი მინისტრად ლოვი ივან ლავრენტინჩი ყ~დ უდიდებულესის ჳელმწიფა იმპერატრიცა ეკატარინეს მიერ ვინათაგან მეფენი ირაკლის აქუნდა სრული სიყვარული ლავრენტისი და მართლ მადიდებლობისი და ვინათგან იმპერატრიციასა როსიისა და სულთან შაჰს თურქეთასა იყო დაუშავლებლობა ამისთვის მეფემან ირაკლი ვითარცა ბრძოლამან ქრისტეს სარწმუნოებისათვის კ~დ განიგულა აშლა თურქთა მიმართ შემოჰკრიბა ჯარები და წარვიდა ხერთვისისა ციხესა ზედა რომელიცა გამაგრებულ იყო ფრიად და იყოცა პირველი და ჩინებული სიმაგრე მრთელსა საათაბაგოსა შინა შეამჭრივ დიდად ბეგი იგი ხერთვისისა და მყოფნი მას შინა და უკანასკნელ უბრძანა ერთგულთა თვისთა მისვლა ციხესა ზედა რომელთა მისვლასა მას შინა ჰყვეს ბრძოლა ძლიერი და აღიღესცა ციხე იგი გამოიყვანეს მუნით ბეგი იგი მათი გამოიტანეს მრავალი საცხოვრებელი თვალი და მარგალიტი და ამით შეიძინეს ქართველთა მათ ეგოდენი რაოდენიცა კმა ეყოფოდათ მათ მრავალთა წელთა ხ~ მუნით გამობრუნდა რა ირაკლი და მობძანდა ქართლსა შინა ფაშამან

1-32 სტრ., 35

სცნა ესე ახალციხისა მან შეიწირა ხაზინა სულთნის ამან წარგზავნა დაღისტანს ხაზინა იგი მოუწოდა ლეკის ჯართა და აუსივა ქართლსა და თუმცა მეფე ირაკლი უმეტეს განმხნდებოდა თვისთა მათ მონათა უვლიდა მათ ვ~ა მწემსი კეთილი და მრავალსაცა ადგილსა აძლევდა მტერთა ზედა თვისთა გამარჯვებას ზე გარდამო განგება გარნა ჟამსა ამას იმპერატრიცამან მიაქცივა არა მხედრობა თვისი როსიად მაშინ ფაშამან მოუსია ქართლს თურქნი ლეკი თურთ და დაუმარცხდათ ქართველთა უმეფოდ შეკრებილთა ჯარითა უფლის ციხეს ამათ ოსმალ ლეკნი. უმეტეს აღზრზინდენ ქვეყანეთსა ზედა და დღესა უკვემეორესა მის გამარჯვებისასა მოვიდნენ და გამოუშვეს თარეში ქალაქის პირს მაშინ მეფე ირაკლი გმირულად ეკვეთა მათ მრავალნი მოსწყვიდნა შეარყია დასტა მათი და წინა იკმოდ მოაქცია გააქცია განაზნივნა იგინი და მოსრნა ვითარცა ჰინჰველა და შემობრძანდა ტიფლიზს ამასვე წელსა შეასმინეს ირაკლი ქარიმ ხანს რომელი იყო სპარსეთისა გამგებელი ძლიერი ესრეთ ვითა-

იმპერატრიცისა ეკატარინას სთხოვს ძალსა რათა და-
იპყრას სრული ადიბეჟანი და ამათ დიდად განძვინდა
იგი საქართველოსა ზედა შემოიკრიბა ჯარები სპარსეთი
სა და მოვიდა თავრიზს ხოლო რა სცნა ესე ირაკლი მო-
მზადნა ელჩად ენდრონიკა შვილი ქაიხოსროვ დიანზეგი
და თარახნი შვილი ზაზა ყორიასაულ ბაში და წარგზავნა
დესპანად ხოლო ოდეს მივიდნენ განრისხებულსა მას
ქარიმ ხანსა თანა შეევედრნენ რათა დასტკბეს გული
გული მისი საქართველოსა ზედა რა რაიმე შეცოდება
აქუს მეფესა მისთანა თვინიერ თანადგომისა და მოაგო-
ნეს ყოველი ერთგულება მეფისა მის ირაკლისი რაოდენი
ექმნა ერანისათვის და ესრეთითა ვედრებითა დააცხრეს გუ-
ლის წყრომა მისი რომელი უკუნვე აქციესცა თავრი-
ზით ერანს და ესრეთ გაწერა საქართველო მას მას მძლავსა კვ

1-32 სტრ., 36

კვიდრად ლეკნი ბმანებითა ახალ ციხის ფაშის სულეი-
მანისათა მიუხდნენ კრცხინვალს და რაც ციხეს გარეთ
იყვნენ წარტყვევეს და ჩავლით ოსიაურიც წაახდინეს
და ესე ვითარსა შემთხვევასა შინა სადაცა ჰსცნის
მეფემან ირაკლნი ერნი საქართველოსანი უკუჭთვის სძლის
და ძლევს შემოსილი შემოექცის ამასვე დროებასა
შინა იგულს მოდგინა რათამცა ეპოვნა ლითონი ოქ-
როსა და ვერცხლისა რომელსაც არა წარუწყმდა თვისი და
ჰპოვა ახტალასა სომხეთისასა ამისთვის მოიყვანა საბ-
ერძნეთით ბერძენი მცნობნნი ჯავარისანი და გამომდ-
ნობელი ვერცხლისა და ვერცხლით ოქრისანი და აქუნდა
სარგებლობა მით ფრიადი მეფესა ირაკლის ხ სულე-
იმან ფაშამან ჰსცნა რა ფ დ მეფემან ირაკლი
ჰპოვა ქვეყანასა თვისსა მადანი ამისთვის არა მცი-
რედ შესწუხნა ფაშა სულეიმან და შემოიკრიბნა სრუ-
ლისა საათაბაგოსა სპანი და მოუხდა ქართლს და დად-
გა მას ერთი ოდენ დღე და ერთი ღამე ხ მეორეს
დღესა მსწრაფლ აიყარა და გაიქცა ვითა მეოტი მით
რ ირაკლი თვისისა მის ბედნიერის მხედრობითა
წარვიდა მის ზედა და ვინათგან არა ძალ ედვა მას პირ-
ის პირ მისი შემოეცვალა ჭარელსა გარნა მარადის
მეცადინეობდა ყოვლის გზით რ აღეოხრა ქართლი
რომელსა არაოდეს აქუნდა წარმატება მას სიბორო-
ტესა შინა თვისსა კ დ მოართვეს ჰამბავი მეფესა

ირაკლის რაოდენსამე წელს შემდეგ ვირ მურად ბელადისა რომელისა თურე საქართველოს მამულების აღსაოხრებლად წარმოსრულ იყო და ალაზანს რა მოახლოვდა მეფემან სანგარი შეუკრა რა მტერთა ღამე და მოსრნა მრავალნი ლეკთა მათგან ჰყრობილ ჰქმნა უმრავლესნი რიცხვი მათი და ესრეთ გამარჯვებული მობრუნდა ქისიყს და მაშინ ქისიყისა პირს გამოუშვეს ლეკთა მცხოვრებთა ჰარს თარეში რომელთაცა ტყუჴთა შეძინებისა

1-32 სტრ., 37

წილ უკვე მიიღეს ძლიერი დამარცხება თავთა თვისთა მეფისა ირაკლის მიერ:

ესე ვითარისა მიზეზისათვის ახალციხის ფაშა სულეიმან მარადის მეფესა ამას ხონთკარსა აბეზღებდა და მან უკანასკნელი წარმოუვლინა ელჩი თვის ქარიმ ხანს და მოსწერა წიგნიც ესრეთ ვითა თუმცა ჩვენი ურთიერთსა შორის ზავ ყოზა არს გარნა აღგიშვიათ ერთი ლომი საქართველოსა ვალი ირაკლი და იგი აოხრებს ქვეყანათა ჩემდა კუთვნილთა მარადის და ამის გამო იხარჯებიან არა მცირედნი ხაზინანი ჩემნი რომლისათვის მაქვს პატივი განცხადებად მეგობრობისადმდე თქვენისა რათა იგი დააწყნაროთ ესე ვითარისა მძლავრებისაგან ოდეს მოუვიდა წერილი ესე და აღმოიკითხა უბრძანა ვეზირთა თვისთა და სხვათა მათ ხანთა აღირბეჯანისათა მაშინ მუნ მსხდომარეთა ვითარ მეფე ირაკლი მე არ მიყვარდესო ვინადგან ხონთკარი და ამდაბლა დააჩოქა და წინაშე ჩემსა მას აჩივლებსო და ამით მე დიდებასა დიდსა მიძღვნისო, ამათ განუახლდა მას უსაზომო სიყვარული მეფისა მის ირაკლისა მხიარულ იქმნა ფ~დ მოსწერა მას წიგნი მან სიყვარულით მეგობრობისა და გამოუგზავნა მას ჯილდოდ ამისა ცხენი ოქროს იარაღით აკაზმულნი და ხრმალი ძვირ ფასოვანი შ~დ ამისა განიზრახა მეფემან ირაკლი თურქისა სულთანსა თანა გაგზავნა დესპანისა ჯარისა თვისისა მირზა გურგანისი რომელი იყო მოსრულ ყარაბაღით და მსახურებდა მეფესა კარსა ზედა რომელიცა მოვიდა რა სამეფოსა ქალაქსა კოსტანდინეპოლს და იხილა რა სულთანის ვაზირი განუცხადა ყოველივე დაბარებული მეფისა მიერ ხ~ ვეზირმან წარმოუდგინა რა სულთანსა მოხარულ იქმნა შეზავებისათ-

ვის მეფისა ირაკლისა და ამის გამო შეწყნარეს დი-
დითა პატივითა ხსენებული იგი მირზა და აღუსრუ

1-32 სტრ., 38

აღუსრულეს ყოველივე დაბარებული მეფისაგან ირაკლისა
აჩუქეს მრავალი მირზასა მას გამოატანეს ელჩი ძვირ-
ფასად აღკაზმული ცხენი და ქურქი და მოსწერაცა ბრძ-
ანება ახალ ციხისა ფაშასა რიცხვით და უბრძანეს დან-
ებება ტყვისა რაოდენიცა იყვნენ საქართველოსანნი ახ-
ალ ციხეს და გარემოთა მისთა მაშინ ფაშამან სრულ
მყოფელმან ბრძანებისამან განუტევნა ყოველნი იგი
ტყუწნნი რომელნიცა იყვნენ საათაბაგოსა შინა და
დაითხოვნა ლეკნიცა ერთობ ყოველნივე რაოდენიცა ჰყ-
ვანდენ ჯარათ ფაშასა მას სულეიმანსა და თვით დი-
დითა ბოდიშითა შემოეზავა მეფესა ირაკლის და მოს-
წერაცა ფიცით წერილი რათა ეგოს მტკიცედ ერ-
თობასა ზედა:

უწინარესა ამა დროებასა მოსცა ღ~თნ ძე მეფესა ირაკ-
ლისა რომელსა ეწოდა ლეონ და რომელიცა იყოს მსგავს
მამისა თვისისა სიმხნითა ლომ გულეებითა მორბედობითა
და სვე სვიანობითა ესე ხსენებული ძე მეფისა ლეონ
ოდეს იქმნა სრულ ჰასაკითა მაშინ ძლიერნი ბრძოლა-
ნი გარდაიხადა მრავალთა ადგილთა ლეკთა ზედა და მან
სადიდებელნი ძლევენი შეიმოსა მათ ზედა და უხმობდენ
გარემონი ლომად მტერთა ლეონს ამას შემთხვევასა შ~ა
ინება მეფემან გამოიყვანა მორიგეთა რომლისა გამოარა
მცირედი შვება მიეცა საქართველოს მამულსა მით რო-
მელ მტერთა ფერხნი რბევად სოფლებისა მაშინ დაუ-
ზავდნენ მეფესა ირაკლის დაღისტანს გამოჩინებულნი
ბელადნი და იყვნენ დამყუდროებით ხ~ თვით ავარისა
ხანიცა ომარხან შემოურიგდავე მეფე ერთურთ თვისით

წელსა ჩდნ ქ~კს ჟ~ზ ერევნის ხანი უსეინ ალიხან უკ-
უდგა მეფესა ირაკლის და არღა მოსცა ხარკი ამათ
წარგზავნა თარხნი შვილი ყორია საულბაში ზაზა და გამ-
ოუცხადა მას ყოველივე შრომი თვისი ერევანსა ზედა
გარნა მან არა ინება შეგონებად ვინათგან აქუნდა მას

1-32 სტრ., 39

ძალი შეკრებულ ყმათა მიერ და სიმდიდრისა გამოცა თვისისა მაშინ განრისხდა ფ~დ ირაკლი აღუზახნა სპათა თვისთა გალაშქვრად ერევანსა ზედა და რავდენიმეათასი ლეკისა თან იახლნა წაბძანდა და დადგა სოფელსა შინა შირაბათს რომელიცა მოურავს ერევანს ორითა აღაჯითა და მუნ მოერთუნენ მეფესა განჯისა და ყარაბაშრისა ჯარნიცა ვინათგან იყვნენ იგინი აღრითვე დამორჩილებულ მეფისადმი ირაკლისა და მაშინ მიეტევნენ უკვე ერთობ სპანი მეფესნი ერევნისა მამულთა და სრულიად აღაოხრეს იგი ხ~ ელნი ივლტიდენ ბაიაზეთსა მამულებისა მხარეს გარდა მათცა მოსწვდენ ქართლისანელნი და მოსრენეს მრავალნი მათგანნი და მოარბიეს სრულიად მამულებიცა იგი და ესე ოდეს სცნეს ადრიბეჟანის ხანთა ყოველნივე დამორჩილდნენ ელჩნი და ძვირ ფასნი და მრავალ გვარნი თავრიზის ხანისა ხუის ხანისა ურუმის ხანისა ფაიაზეთის ფაშისა და ყარსისი ფაშისაგან ეგრეთვე ერევნისავე მამულში მდგომი შამდი აღა ქურთი ძლიერი კაცი და მრავალთა ქურთთა მეპატრონე და შორაგლის სულთანნი ყარაბან ესენი მოვიდნენ თვით და მოსცეს თავნი თვისნი ყმად და ესე დიდება ირაკლისი ყოველთა მოყუასთა მიერ მისთა სახარულევან იქმნებოდა ხ~ ორგულნი ოგლოვდენ ამას ზედა და იტყოდენ ესე მეფე ს~დ გაკელმწიფდა და ამისი პირის პირი ვისღა ძალუცს ვინათგან ნადირ შაჰსთან აღზრდილია და ერევანსაცა დაიპყრობსო რომლისათვის უმეტეს ერანელნი დიდსა მწუხარებასა მიეცნენ ამისა მხილველთ ერევნელთა იწყეს ვედრება ირაკლისადმი რათა ზავ ჰყუან ურთიერთს არს ხ~ ირაკლი უმეტეს შეამჭირვებდა მათ და უბძანა სპათა თვისთა ს~დ მოოხრება ერევნისა მამულთა და მაშინ სპათა მათ ვითარცა ბძანებისა აღმასრ

1-32 სტრ., 40

აღმასრულებელთა ესრეთ აღაოხრეს მამული იგი ერევნისა რომე არღა დაშთა მათ შინა არცა ერთი შენობა თვინიერ ერევნისა და ექმიაწინისა კიდე და ერთსა დღესა ინება ძემან მეფისამან ირაკლისამან გიორგი ხილვა შორით ერევნისა ციხისა და წარვიდოდეს მიახლნა მას სცნეს ესე ერევნელთა გამოვიდნენ მუნით და ეკუთვნენ

სასტიკად მცირეთა მათ თან ამყოლთა ცხენოსანთა გიორ-
გისთა და შეჰქმნეს ბრძოლა და ძლიერი ხ~ გიორგიმან აცნო-
ბა ესე მამასა თვისსა მეფესა ირაკლის და სთხოვა მას
ძალი და მან უბძანა ძესა თვისსა მხნესა ლომ გულსა ლეონს
მიშველება მძისა მისისა გიორგისი და ეგრეთვე
სიძესა თვისსა სარდალ სახლის უხუცესსა ორბელიანს
დავით და თვითცა აღმხედრდა რაზმითა თვისითა და
მოვიდა მათ ზედა მაშინ შეიქმნა ბრძოლა დიდი და სა-
სტიკი გამოვიდნენ ყოველნივე რაოდენნიცა იყვნენ ერ
ევნისა მას ციხესა შინა შთასხდნენ კლდეთა და კლდე-
თა სიმაგრეთა შინა ჰქმნეს მოუკლებელად თოფთა ცე-
მა და სისხლთა ღვრა ვითარ სამი ჟამი და ამას აღრე-
ულებასა შინა თოფჩმან ვინმე შემოსტყორცა ზარბ-
აზანი ციხითა და სადაცა იყო მეფე ირაკლი მუნ წინ
კლდესა მოხუდა ხ~ იგი განარინნა საკვირველმან
მარჯვენამან კელმან მალლისამან და ამად მეფემან მად-
ლობისა მიმრთველმან მისლაში შეუტევა ძლიერად და
მისვლისავე თანა დაამარცხა იგინი და მოსპო ყოვ-
ელნი ძალი მათი მრავალი ტყუედ ჰყვეს და უბრძ-
ანა სპათა თვისთა რათა ყოველთა იკეთონ სახლი
ზამთრობად მუნ მაშინ დანაშთნი იგი ერევნელნი და ხა-
ნიცა მათი შეშინდნენ ფ~დ გამოვიდნენ მრავლისა
ცრემლითა შეევედრნენ მეფესა დაიდვეს ხარკი ოთხი
ათასი თუმანი თვითვეულსა წელსა ფემქაში მრავალი
და გარდა ამისა რაჰცა ებრძანებისა მეფესა სისწრაფით
და გულს მოდგინებით აღესრულად ხ~ ვინათგან დაიცუა

1-32 სტრ., 41

მეფემან ეჩმიაწინა ხელისაგან ერევნისა ხანისაგან ერევნის
ხანისა ამისთვის ოქეურტერმან უძღვნა მას მრავალი და შეკრ-
ებულ იქმნა ერთგულებასა ზედაცა მისსა რომლისათვის
დაუდგინა მეფემან მოურავად ერევანს სიძე თვისი მუხრან-
ის ბატონი იოვანე კ~დ შ~დ რაოდენსამე წელისა იძია შუ-
რი ფაშამან ახალციხისამან სულეიმან მეფესა ირაკლ-
ის ზედა ესე ოდენისა დიდებისათვის მისისა და იწყო
იღუმალ საქმობა შუშის ხანსა და ომარხანს თანა და ეგრეთ-
ვე მოირბინა ლეკნიცა ადგილ ადგილ დაღისტნით
მოსარბევლად საქართველოსა და ამას დროებასა შინა მოი-
წია სამეფოსა პალატსა ზედა ქართლოსიანთასა არა მცირ-
ედი უბედურება მით რამეთუ გარდაიცვალა უგანათლ-

ებულებსი ძე მეფისა ირაკლისა სახელოვანი ჭაბუკი ლე-
ონ სოფელსა შინა გურჯაანისა.

წელსა ჩღვბ ქ~კს ჟით: რომლისთვისცა უმეტეს მოხა-
რულ იქმნა სულეიმან და სთქვა ესრეთ ერთი ფრთა აქუნდა
მეფესა რომლითაცა ჰფარვიდა სამეფოსა თვისსაო და აწ იგი
მიეღო მოხუცებისა ჟამსა და რადცა ძალ უცსო ამად უმე-
ტეს განიგულა ოხრება საქართველოსა ხ~ აჰა მრავალთა
ჟამთა ამათ შ~დ წარმოავლინა ყ~დ უდიდებულესმან
იმპერატრიცა ეკატარინემან მეფესა ირაკლისთანა ბოლკ-
ოვნიკი ბურნაშოვი ორის ბატალიონით და მეფესა ეპყრა
მაშინ განჯა და უჯდა მას შინა თავადი თვისი განგ-
ებლად მისისა ამისთვის სრულად აღბორგდეს მტერნი
ქრისტიანეთსა ზედა გარემოთა სამძღვართაგან ჰკრეს ერთობ
ხანთა მათ ფაში თურთ დინთასლიბი შეითქუნენ და მოუ-
ხდეს განჯას გამოაძეს მუნით თავადი იგი მეფისა
და დასვეს მემკვიდრევე განჯის ჯავახთან მოუწოდა ფა-
შამან სულეიმან ომარხანს რომელმანცა შეიკრიბა
ჯარები ვიდრე ოცი ათასამდე გამოვიდა სამძღვრით
თვისით და მოვიდა ალაზნის პირ მოიმედე მხედრობისა
მის თვისისა და ამად მეფეცა ირაკლი განემზადა საბრ

1-32 სტრ., 42

საბრძოლველად მისსა და წარემართა ვინათგან აპირებდა ომა-
რხანცა მოსვლასა მუნვე და ესე რა სცნა ომარხან უგრ-
ძნობელად აიყარა ამოვლო ჭირხლის ხევი და დედოფლის
წყარო და გარდმოვიდა იორზედ მაშინ გამევიდა მეფეც მხე-
დრობითა თვისითა და ეგრეთუწ როსიისაც ძალითა გარ-
ნა ვერღარა ეწია მას ხ~ იგი ომარხან მივიდა ახტალას
აღიღო ციხე ახტალისა და წარტყჴწნა მადანი და მუნით
ავიდა ციხეს სულეიმან ფაშასთანა და მან განუსვ-
ენა მას რაოდენსამე ჟამს და შ~დ გამოუძღვნა კაცნი
რომელნი მოადგნენ სააბაშოს და აღიღე ფახანის ციხე
ტყჴწ ჰყჴწ ომარხანმან აბაშიძენი ყმებითურთ მათით
და ყოველი საუნჯე მათი იავარ ჰქმნა და კ~დ უკუნ
იქცა ახალციხედვე რომელმან ზამთარი სრული მუნ დაჰ-
ყო. ხ~ მეორესა შემოდგომასა წარმოვიდა იგი ომარხან
და ვინათგან იშიშვოდა მეფისაგან ირაკლის ამისთვის
ვერღა იკადრა კერძოთა ქართლისათა არამედ მთით კერძ-
ოთნი გარდაიარნა და მივიდა შუშის ხანსთანა და ესე რა

მოეხსენა მეფეს აღიჭურა როსისა და ქართლოსანთა მხედრობათა მიზეზითა ამით რომელ ვინათგან მასვე დროსა შინა იყვნენ გაქცეულ კაზახისა და შამშადილისა ელნი მუნ იგინიცა აეყარნა ომარხანისა თვისცა მიეგო მსგავსი სიბოროტისა მისისა და მელიქთათვისცა სურვილი მათი სრულ ეყო და ამათ უწინარესთვისა წარავლინა მეფემან ირაკლი ძე თვისი იულონ და მეწინავე სპასპეტი და სიძე თვისი ორბელიანი დავით გამოცდილი ფ~დ ბრძოლასა შინა რათა ყმანი ყარაბაღისა მელიქთანი აეყარნათ და თვით მეფეცა ირაკლი ჩაბძანდა მამულს განჯისასა ხ~ წარავლენილთა მეფისათა მოეგება სარდალი იბრეიმ ხანისა ჯარითა დიდითა და ეკუთნენ მხედრობანი ესე ორნი ურთიერთსა სასტიკად შეჰქმნეს ბრძოლა და უკანასკნელ იძლივნენ მხედრობანი შუშის ხანისანი და ამა წარვლენილთა

1-29 სტრ., 43

მეფისა მიერ სრულ ჰყვეს ბძანებული და აჰყარეს ყრმანი მელიქთანი და ყაზახელთაცა განიგულეს მოსვლა წინაშე მეფისა ირაკლისა მას ჟამსა მყოფი პოლკოვნიკი ბურნაშოვი უკუნ იქცა განჯით მხედრობითა თვისითა ვინათგან მიიღო ბძანება თვისისა იმპერატრიცა ეკატარინასაგან და ამისთვის მეფეცა ირაკლი გამობრუნდა ხ~ ამასვე დროსა ავარელი ომარ ხან ერთპირობა ქმნილი იბრეიმ ხანს თანა შთამოვიდა ჭარს რამუნით შემოსრულ იყო ქისიყს ამისი მსმენელი მეფე ირაკლი მსწრაფლ წაბძანდა ქისიყს და განაგებდა ყოველსავე სანაპიროსა საქმეთა ხ~ შეშინებულმან ომარხან ვერღა გაბედა მოსვლა კისიკსა ზედა არამედ მირიდა ძალსა მეფისასა შთავიდა და შემოადგა შამახიას და ესე ვითარცა დროებსა შინა მეფე ირაკლი განსცხრებოდა ყმათა შრომის თვისთა და ყმანიცა ეტრფოდენ და ესურვოდენ მას ხ~ მეფემან ირაკლი რაოდენიც ჰყუნა განსადიდებელნი ძღვევანი მტერთა ზედა უმეტეს სამად ხუთეულისა არაინ აღწერილის ამის რომლისა წურილად ადგილ ადგილ გამარჯვებანი ურიცხვნი არიან და ესე ვითარსა სვე სვიანობასა შ~ა მოხარკნე ჰყვნა განჯა ყარაბაღი და ერევანი რომელნიც ჰმსახურებდენ მას ცხოვრებას შ~ა თვისსა და გარდა ამისა აღაშენა სიმ-აგრენი ქართლოსიანთა შორის ვითარ ასამოცამდე გაა-

ნახლნა ციხენი და გალავანი ხ~ უკანასკნელ მოხუცებ-
ისასა ჟამსა:

ქ~კს ჟებგ განძლიერდა კაჯარი აღამამად ხან რომელმანცა
მოსწუა და აღაოხრა ტიფლიზი გვირგვინოსანი ქალაქი
წელსა ჩღჟე თუშსა სეკტემბერისა ია დღესა სამ-
შაფათსა.

1-24 სტრ., 45

შემდგომად წყლის რღუნისა

ნოეს ძის იაფეტისაგან იყო მესამე თაობა თარგამოს
ამას ესხნეს რჳანი ძენი რომელთაცა რჳასა მათსა ქჳწ-
ყანასა უწოდა სახელებითა თვითოთა:

1. ძმა უფროსი იყო ჰაოს მამა სომხითისა რომლი-
2. სა ქჳეყანასა ეწოდა ჰაოსტანი.
- 3.
4. ქართლოს ამისითა სახელითა ეწოდა ქართლი.
- 5.
6. ბარდოს ბარდავი რ~ლ არს ყარაბაღი სიმრგურგლითა
7. თვისითა:
- 8.
9. მოვაკანი რომელ არს შამახია სიმრგვლითა თვისითა.
- 10.
11. ზეროს იგი ესე ხუნანი სიმრგურგლითა თვისითა:
- 12.
13. ლეკოს ლეკეთი ვაკე მთის კასპიის ზღვით კერ-
14. ძო მდებარენი.
- 15.
16. კავკასოს კავკასია მთანი და ღირღოლოვანი ადგილნი
- 17.
18. ეგროს ეგრისი და ადგილნი არიან მახლობელ სარმატიისა
- 19.

ესე განხდომა და წილხდომა ამათ ძმათა მოხ-
და მაშინ ოდესცა წინამძღვრობითა უფროსისა ძმისა-
ჰაოსიათა თანამყოფობითა ძმათა თვისითა მოიკლა
გმირი ნებროთ ესე ნებროთ იყო ქამის ძის ხუციის
შვილი მთასა ზედა არარატისასა დასაბამითგან სოფლისა
1900

მოსრულმან ქართლოსან აღაშენა ქალაქი არმაზი წყალსა ზედა მთათა შინა დაეფლა მუნვე და ეწოდა ქვეყანასა ამას სახელით მისითა და იქმნა საფლავი მისი საფიცარ

1-28 სტრ., 46

ძეთა მისთაგან და მიერ შემოვიდა კერპთ მსახუება დასაბამითგან სოფლისა 2246 წელს

ხოლო ქართლს დაშთნენ ხუთ ძე:

1. მცხეთოს აღმაშენებელი მცხეთისა წელსა 2860
- 2.
3. გაჩოს მფლობელი თრიალეთისა და გარემოთა მისთა დაბანი
4. ჭაპალა სამშვილდე საბარათიანოდა და ეწოდა ამ ქვეყანას
5. ნათა სახელი მისი გაჩიანი.
- 6.
7. გარდაბანოს მფლობელი აღმოსავლეთისა მტკურის ხუნანის
8. განმარტებით ბერდუჯის მდინარის აღმოსავლით მცირე
9. მთა სამხრით ბულავრის ჭაპალის და ბოლნისის გორები
10. ტაგნაგეთამდე იწოდების სახელითა მისითა გარდაბანი.
- 11.
12. კახოს მფლობელი აღმოსავლით კატასი სამხრეთით
13. საზღუარი ჭერეთის ფერდო მტრის ხევი, ვიდრე კავკ-
14. ასადმდე და დასავლით მთა კახეთისა რომელსა განჰკვ-
15. ეთს ერწო თიანეთის იორის მდინარე და მერე მდინარე
16. არაგვი ჩრდილოთ მთა კავაკასი და მათ შორის ქვეყანა
17. იწოდა კახოსის გამო კახეთად რომელსა აწ უწოდებენ
18. ფშავ ხევსურეთად:
- 19.
20. კუხოს მფლობელი აღმოსავლით მთა კახეთისა სამხ-
21. რით საზღუარი ჭერეთისა რ~ლ არს ხუნანის გამოს-
22. წვრივ გულდგულამდე დასავლით მტკვარი და არაგვი
23. ჩრდილო იგივე მთა კახეთისა და ამის შორის ქვეყანა-
24. სა ეწოდების კუხეთი კუხოსის გამო ა~დ მოისპო
25. სახელი კახეთ კუხეთისა და იწყო ორივე კახეთად
26. ქ~კს -ით 767 წელსა.
- 27.

მცხეთოს ესხნეს სამ ძე:

1. უფლოს აღმაშენებელი უფლის ციხისა კვერნავის მთა
2. სა ზედა მტკჭრის კიდესა
- 3.

1-31 სტრ., 47

4. ოძრახის მფლობელი სამცხე გურისა ლიგანის შავშეთ არ-
5. ტანუჯისა და ფანასკეტ ოლთის ტაოსისა:-
- 6.
7. ჯავახოს მფლობელი ჯავახეთისა რომლისა სახელის გამო
8. ეწოდა ჯავახეთი:
- 9.

მცხეთას მფლობელს ეწოდებოდა მამასახლისად ვიდრე უკანასკნელ მამასახლისთა ადრამია და სამარამდე ხოლო ამად დროს შემოვიდნენ დონის მდინარეზედ მსახლობელნი ხაზარნი ხოლო ქართლოსიანთა უკუნ აქციეს და მიჰყუნენ ხაზარეთამდე დნესტრსა და დიტვამდე და ესრეთ გამარჯვებულნი უკუნ მოიქცნენ მხიარულებითა დიდითა წელსა დასაბამითგან 2302 წელს

კდ ხაზართა შეიმოსეს ძალი დაისვეს მეფე და მისითა წინამძღომითა შემოვლეს გზით დარუბანდით და მოხარკე ჰყვეს ქართველნი დასაბამითგან 2310 წელსა

ქ. ედრეჯის მდინარე არს დებედა

წელსა ამას დროსა განძლიერდა სპარსეთად მეფე აფრიდონ წარმოავლინა ერისათავი თვისისი არდამ ამან შეჰკრა ზღვის გზა და უწოდა დარუბანდი ესე იგი დაშხა კარიო ამან ასწავა ქართველთა ტალახი ქვით კირისა და იწყეს სხვათა და სხვათა სიმაგრეთა შენობა დასაბამითგან 2342 წელსა ამის დროს მოხარკე ჰყვნა შვიდთავე ძმათა ნათესავნი არიდამმან ხ შეიქმნა აღრეულება აფრიდონის რამეთა შორის მაშინ შეიმოსეს ძალი შვიდთავე ძმათა წილობათაგან ეგრეთვე ითანახმავეს მცხეთელ მამასახლისიცა და მოსწყვიდნეს ერისთავი არდამ ყოვლითა სპითა თვისითა კდ განძლიერდნენ და გამოვიდა სპარსთა მეფედ ხეხეოზ ლეკეთის კერძოთა ზა და ამან კდ მოხარკე ჰყო ქართველნი და ესრეთ უკუნ იქცა დასაბამითგან 2434 ამასვე დროსა მოისმა ხმა ისრაელთა ზღვის გასვლისა დასაბამითგან 2454 კუალად ქართველთა უარჰყვეს სპარსნი და დაემორჩილნენ მც

1-32 სტრ., 48

მცხეთელ მამასახლისს ამაღ **ფარშტო** სპარსთა მეფემან შეიკრიბა ყოველივე მხედრობა სპარსეთისა და წარმოვიდა საქართველოსა ზედა აქეთით ქართლოსიანი ჩაეგებნენ ადრ-ბაგანს ჰყვეს ბრძოლა ძლიერი დაამარცხეს ფარშოტ და უკმოიქცნენ გამარჯვებულნი დასაბამითგან 2482

შემდგომად კ~დ მოხარკე ჰყვნა ქართველნი სპარსთა მეფემან ხოსრო ამ ჟამად შემოეხვეწნენ ქართველთა თურქნი კომლნი მრავალნი ჰურიანი მრავალნი ლტოლვილნი ნაბუქოდონოსორისაგან ეგრეთვე ასურნი კომბლნი მრავალნი ბერძენი და ხაზარნი კომბლნი მრავალნი და ყოველი ესე შეიწყნარნეს ქართველთა და დაასახელეს ადგილებთა ხერკთა დასაბამითგან 3363 წელსა

ამას დროსა მოიცალეს სპარსთა და მათგან მეფემან გვარტამ წარმოავლინა ძე თვისი სპანდიერ გარნა უკუნ იქვა კ~დ უშინაგანესად სპარსეთად ხოლო სხვა მან მეფემან სპარსთამან ბაამან მოხარკე ჰყო ქართუელნი იტყვიან ვითარმედ ესე ბაამან იყო სირ მეფე დასაბამითგან 3419 წელს ხოლო გამოსჩნდა რა ალექსანდრე მაკედონელი რომელმან დაიპყრა მრავალნი ქვეყანა მოვიდა საქართველოსა შინაცა და დაუტევა მას შინა მთავრად აზონ ძე იარედისა შესახვედრითა მხედრობითა:

ამას დროსა შინა იყო ვინმე გმირი ჭაბუკ ფარნავსა რ~ლ მანცა ჰპოვა მრავალი ოქრო და ვერხცლი მათა შინა დიღმისათა, ხოლო კეთილ ხმარებითა მისითა შეიმოსა ძალი განმრავლებითსა სპათათა მოკლა აზონ სდა გამეფდა ყოველნი საქართველოსა შინა ამანვე შემოიღო წერა ქართულსა ზედა ენასა და განაშვენა ლაპარაკი დასაბამითგან 3647-სა წელსა

1. **მეფე** ფარნავაზ გამეფდა დასაბამითგან ქართლოსიანი 3647
- 2.
3. **ძე** მისი საურმაგ ქართლოსიანი გამეფდა დასაბამითგან 3712
- 4.
5. **მურვან** სიძე და შვილობილი საურმაგისა ნებროთიანი 3787
- 6.

7. **ფარნავაზ** ძე მურვანისა ნებროთიანი გამეფდა 3837
8. 1-32 სტრ., 49
9. **არშაკ** მურვანის ასულის ძე არშაკუნიანი გამეფდა 3858
- 10.
11. **არტაგ** ძე არშაკუნიანი გამეფდა 3868
- 12.
13. **ბარტოზ** ძე არტაგისა 3883
- 14.
15. **მურვან** ძე ფარნაჯონისა ნებროთიანი 3916
- 16.
17. **არშაკ** ძე მურვანისა ნებროთიანი 3927
- 18.
19. **არდეკ** არშაკუნიანი 3947
- 20.

ამა არდეკის ზე ეწოდა საქართველოსა ივერია ამის მეფობის კ`ლს იშვა უფალი ჩვენი იესო ქრისტე და ეგრეთვე ჟამსავე ამის მეფობისასა ჯჳარს აცჳეს ჰურიათა უფალი დიდებისა და მოიღეს კჳართი მცხეთას ამან განუყო მეფობა ორთა ძეთა თვისთა ერთ დასვა მცხეთას და ერთი არზაზსა ზედა ამისვე დროს მოვიდნენ მოციქულნი ქრისტესნი ანდრია და სვიმონ.

21. **ბარტომ** და ქართამ არშაკუნიანი გამეფდნენ წელსა ქ`კსით 55
- 22.
23. **ძენი** ამათნი კოლოს ფარსმან გამეფდნენ ქ`კს -ით 72
- 24.
25. **ძენი** ამათნი არშაზ და არზორკ, გამეფდნენ ქ`კს -ით 84
- 26.
27. **ძენი** ამათნი ამზასკ და დეროკ გამეფდნენ ქრსიტესით 105
- 28.
29. **ძენი** ამათნი მირდატ და ფარსმან 113
- 30.
31. **ადამ** ძე ფარსმანისა გამეფდა 129
- 32.
33. **ფარსმან** ძე ადამისა არშაკუნიანი გამეფდა 146
- 34.
35. **ამზასკ** ძე ფარსმანისა 182
- 36.
37. **რევ** სომეხთა მეფის ძე 186

- 38.
39. ვაჩე ძე რევისა 213
- 40.
41. ბაკურ ძე ვაჩესი 231
- 42.
43. მირდატ ძე ბაკურისა 246
- 44.
45. ასფაგურ ძე მირდატისა არშაკუნისანი 262
- 46.
47. მეფე მურვან მირიან ხოსროვიანი 265
48. ამის დროს მოვიდა წმინდა ნინო რომელისა გამო ეწოდა ჯო-
49. რჯიანი ანუ გიორგიანი საქართველოსა:-
- 50.
51. ბაქარ ძე მირიანისა 342
- 52.
53. ვარზა მირდატ ძე ბაქარისა 364
- 54.
55. ვარზა ბაქარ ძე მირდატისა ხოსროვიანი 379
56.
1-32 სტრ., 50
57. ტირდატ ძე რევისა 393
- 58.
59. ფარსმან ვარზა ბაქარის ძე ხოსროვიანი 405
- 60.
61. მირდატ ძე ვარზა ბაქარისა 408
- 62.
63. არჩილ ძე მირდატისა 413
64. ამის მეფობის დროს ეფესოს კრება იქმნა ყოვლისა სო-
65. ფლისა წელსა ქკს -ით 430
- 66.
67. მირდატ ძე არჩილისა ხოსროვიანი-434
- 68.
69. ვახტანგ გორგასალან ძე მირდატისი-440
70. ამის მეფობის დროს მეხუთე წელს იყო ხანკედონის კრება ყოვლისა სოფლისა 445
- 71.
72. დაჩი ძე ვახტანგისა -449
- 73.
74. ბაკურ ძე დაჩისა
- 75.
76. ფარსმან ძე ბაკურისა 541
- 77.

78. **ძმის წული** ფარსიმანისა 555
79. **ამის** დროს მოხვდა კრება კონსტანტილა პოლის და კ~დ ამისვე
80. მეფობაში მოვიდა წ~ იოვანე ზედამწელი და ათორმეტნი წმინდანი მამანი ასურეთით:
- 81.
82. **ძე** ფარსმან ბაკურ ხოსროვიანი 540
- 83.
84. **გურამ** ბაგრატოვანი კურატ პალატი 586
- 85.
86. **სტეფანოზ** მთავარი 600
87. **ამას** დროს სტანჯა ქ~ესთვის დედოფალი შუშანიკ ქმარმან
88. მისმან ვაქსენ და მოკლა იგი, ხ~ მეფე სტეფანოზ დაე-
89. სხა მას თავსა შეიპყრა იგი და მოაშთო ძელსა ზედა ხ~ გვ-
90. ამი წმინდისა შუშანიკისა წარმოიღო და დაასვენა ეკლესი-
91. ასა ცურტავისასა.
- 92.
93. **მთავარი** ადარნასე ბაგრატოვანი 619
94. **ამის** დროს გამოჩნდა წყეული მახმად ქ~ესით 622
- 95.
96. **სტეფანოზ** ძე ადარნასესი -639
97. **ამას** დროს დაჯდა აზუბექირ და რა იგიცა მოკვდა დაჯდა
98. ომარ ძაღლი და იგი უმეტეს განძლიერდა.
- 99.
100. **მირ** მეფე სტეფანოზისა- 663
101. **ამის** მეფობის დროს მოვიდა მურვან ყრუ დის წული მახმე-
102. დისა და მან აწამნა არგვეთის მთავარნი დავით და კოს-
103. ტანტინე ხოლო მეფე მიერ ბრძოდა სასტიკად სარკინოზ
- 104.
- 1-32 სტრ., 51
- სარკინოზთა და უკუნ იქცნენ გაწბილებულნი ხოლო კეისა-
რმა მოსცა გვირგვინი და სკიპტრა მეფესა მიერ:
105. **მეფე** არჩილ 668
106. **ამის** დროს მოვიდა ჭუმჭუმ მუსა და მან აწამა ქრისტესთვ-
107. ის არჩილ მეფე ფა მოკლა უკუნ მოიქცა იგი და დაშთა საქ-
108. ართველო მშვიდობით:
- 109.
110. **მთავარი** იოვანე და ჯვანშერი 718
111. **ამის** დროს მოვიდნენ ხაზარნი და შემუსრეს ტიფლიზი
112. და ამავე დროს მოვიდა ამირ აგარიანი სახელით ხვასროვ
113. და მთავრობდა საქართველოსაც რომელმან აღაშენა ტბილისი

114. ხაზართაგან აღოხრებული ტფილისი არს თაბორის სეი-
115. დაბადი კალისი არს ციხიდან მოკიდებული განჯის კა-
116. რით ქალაქი ისანი არს მეტეხის ციხით ავლაზარიც:
- 117.
118. **მეფე** აშოტ კურატ პალატი არს მეფის ადგილს ჯდომილი
119. განმგებელი 787
120. **ამის** დროს შემოვიდა ხალილის ძე არაბი მრავალ გზის ჰბრძო-
121. და ძლიერად მეფე აშოტ ბაგრატონ გარნა უკანასკნელი მოი-
122. კლა მათგანვე მოციქულთ ტაძარსა შინა ციხესა არტანუჯს:
- 123.
124. **ბაგრატ** მეფე 841
125. ამის დროს მოვიდა ამირ მუმლისაგან წარმოვლენილი ბულა და
126. აღილო ტფილისი:
- 127.
128. **მეფე** დავით 876
- 129.
130. **მეფე** ადარნასე 881
131. **ამის** დროს მოვიდა ამირ არაბი კასიმის ძე მოხარკე ჰყო სა-
132. ქართველო და აწამა წმინდა მოწამე გობრონ
- 133.
134. **მეფე** სუმბატ 923
- 135.
136. **მეფე** კოსტანტინე 926
- 137.
138. **მეფე** დავითის ჰმართვეთ ბაგრატ რეგვენი 958
139. **ამის** დროს მოიქცა ვლადიმირ ქ~ეანედ როსიიას შინა დას
140. აბამითგან 6496 ხ~ ქრისტესით 988
- 141.
142. **მეფე** გურამ ამის დროს მოვიდა ვასილი კეისარი 994
- 143.
144. **მეფე** ბაგრატ 1008
- 145.
- 1-31 სტრ., 52
146. **მეფე** გიორგი ვასილი კეისარს ჰბრძოდა ესე 1014
- 147.
148. **მეფე** ბაგრატ 1027
- 149.
150. **მეფე** გიორგი 1072
- 151.
152. **მეფე** დავით აღმაშენებელი ღირსი ხსოვნისა 1089
- 153.

154. მეფე დიმიტრი ძე დავითისა 1130
- 155.
156. მეფე დავით დიმიტრის ძე-1150
- 157.
158. მეფე გიორგი დიმიტრის ძე- 1150
- 159.
160. მეფე თამარ ასული გიორგისა მეფისა ესე იყო ღირსი
161. ხსოვნისა რომელიცა გამეფდა ქ~კს-ით 1174
- 162.
163. მეფე ლაშა გიორგი გამეფდა 1196
164. ამის მეფობის დროს გამოჩნდა ჩინგის ყაენი თემურჩი
165. წელსა ქრისტესით 1200
- 166.
167. მეფე რუსუდან დაჲ ლაშა გიორგისა 1212.
- 168.
169. ლაშას ძე და დავით რუსუდანის ძე-1244
- 170.
171. დიმიტრი ძე დავითისა თავდადებული-1272
- 172.
173. ვახტანგ ძე ნარინ დავითისა 1289
- 174.
175. დავით ძე დიმიტრი თავდადებულისა 1294
- 176.
177. ვახტანგ ძმა დავითისა -1302
- 178.
179. გიორგი ძე დავით მეფისა-1304
- 180.
181. გიორგი ძე დიმიტრი თავდადებულისა რომელსა ეწოდა ბრ-
182. წყინვალე -1318
- 183.
184. დავით გინა ლეონ ძე გიორგი ბრწყინვალისა 1346
- 185.
186. ბაგრატ ძე დავითის. ამის დროს გამოჩნდა ლანგ თემურ-1360
- 187.
188. მეფე გიორგი ძე ბაგრატისა ძლიერი ბრძოლასა შ~ა მრავალ გზის -1395
- 189.
190. კოსტანტინე ძე ბაგრატისა 1404
- 191.
192. ალექსანდრე ძე გიორგი მეფისა 1414
193. ამან აღაშენა მცხეთის ეკლესია და რუისის ეკლესია მეორედ
194. განაახლა მის დროს იჯდა მროველად მიტროპოლიტი დიონ-

195. ოსი ლარაძე რომელნიცა მეორედ ადაშება რუისის სამრეკლო
- 196.
197. ვახტანგ ძე ალექსანდრესი -1449
- 198.
199. გიორგი ძე ალექსანდრესი -1445
- 200.
- 1-24 სტრ., 53
201. კოსტანტინე ძე გიორგისა 1469
- 202.
203. დავით ძე კოსტანტინესი -1505
- 204.
205. გიორგი ძე დავითისი- 1525
- 206.
207. ლუარსაბ ძე დავითისი-1531
208. ამის დროს მოვიდა შაჰთამაზ ძე შაჰის მალისა.
- 209.
210. სვიმეონ ძე ლუარსაბისა მხნე ბრძოლასა შინა 1558
- 211.
212. დაუთხან ძე ლუარსაბისა და ძმა სვიმეონისა 1569
213. მიცვალა სვიმეონ მეფე 1600
- 214.
215. გიორგი ძე სვიმეონისა-1601
- 216.
217. ლუარსაბ ძე გიორგისა- 1603
- 218.
219. ბაგრატ ძე დაუთხანისა 1616
- 220.
221. სვიმეონ ძე ბაგრატისა 1619
- 222.
223. როსტომ გინა ხოსროვ ძე დაუთხანისა 1634
- 224.
225. მეფე ვახტანგ კოსტანტინეს ძის დავითის ძე შვილებული
226. როსტომისა 1685
- 227.
228. მეფე გიორგი ძე ვახტანგისა 1676
- 229.
230. მეფე ერეკლე ძის ძე კახთ მეფის თეიმურაზისა ანუ ნაზარ-
231. ალიხან -1688
- 232.
233. ქაიხოსრო ანუ ხოსროვ ძე ლეონისა 1709
- 234.

- 235. ვახტანგ ძე ლეონისა-1711
- 236.
- 237. იესე ძმა ვახტანგისა და ძე გიორგისა 1711
- 238.
- 239. თეიმურაზ ძე ნაზარალი ხანისა 1744
- 240.
- 241. ირაკლი ძე თეიმურაზისა -1761
- 242.
- 243. გიორგი ძე ირაკლისა-1798
- 244.